

11. SAYI: MAYIS 2025

DİJİTAL DERGİ

Düş Artı®

OKUR
YAZAR
ÇİZER
PLATFORMU

RÖPORTAJ:

GÜLSİN ONAY

RÖPORTAJ:

MELİSSA YILDIRIMER

RÖPORTAJ:

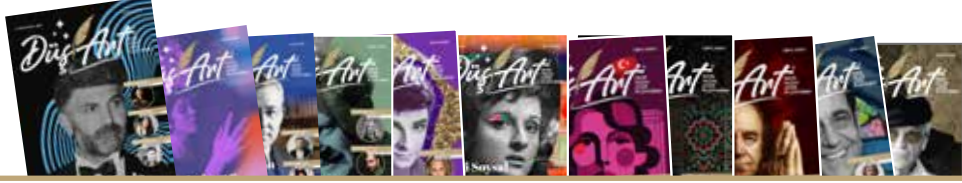
MUHARREM UĞURLU

Muharrem Uğurlu

“Ne kadar zor değil mi kendini duymak!

Söyleyince gerçek oluyor sanki. Susarsan idare ediyorsun bir şekilde.”

Sahibi: DüşArt

Genel Yayın Yönetmeni: Savaş Aşçı

Yayın Kurulu: DüşArt

Yayına Hazırlayan: Duygu Yeloğlu

Editörler: Savaş Aşçı / Esengül Ersoy / Esra Koyuncu

e-mail: dusartofficial@gmail.com / bilgi@dusart.com

web sitesi: www.dusart.com

Tasarım: DUMEDYA www.dumedia.com duygu@dumedia.com

Kadromuz

Savaş Aşçı

Yasin Dedebeiroğlu

Şeyma İzler

Yağmur Ayan

Esra Koyuncu

Ezgi Ülkü Aykut

İlayda Su Güner

Nevin Ulusoy

Duygu Yeloğlu

Ebru Doğusoy

Utku Ceren Deniz

Mert Can Mantar

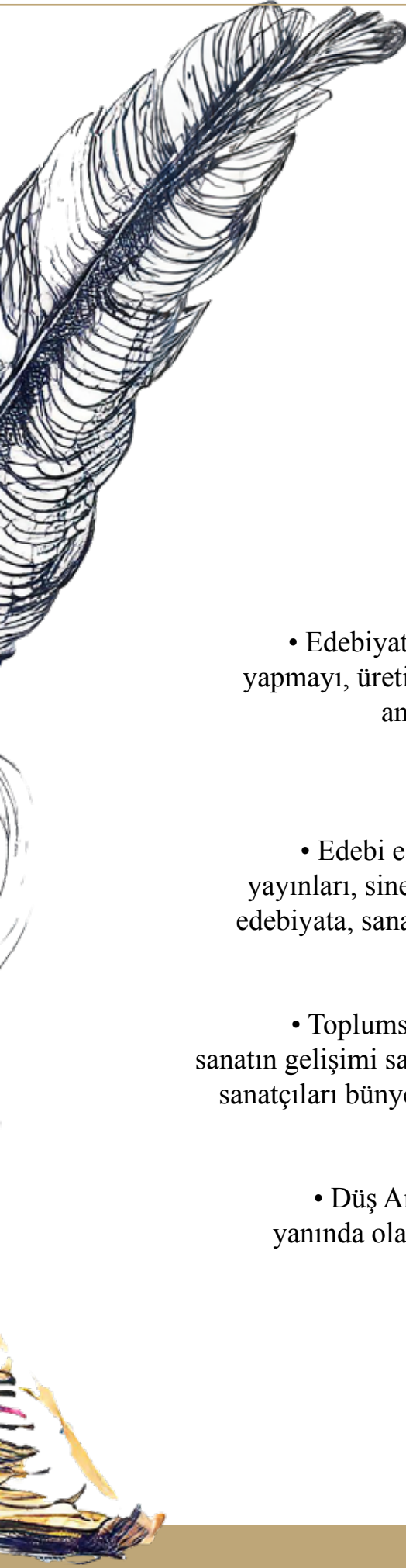
İÇİNDEKİLER

— MAYIS 2025 —

İlayda Su Güner Röportaj	Muharrem Uğurlu	8
Nevin Ulusoy İnceleme	“Marakeş’te Sesler” Egzotik Bir Büyü	14
Esra Koyuncu Makale	Milli Bir Hareket: Genç Kalemler Ve Yeni Lisan	16
Ezgi Ülkü Aykut Şiir	Akış	19
Serkan Aydın Röportaj	Gülsin Onay	20
Şoreş Yaşlı Şiir	Aşk ve Kadın	25
Yağmur Ayan Öykü	Kupalar	26
Utku Ceren Deniz Öykü	Tabuların Tamusu- İkinci Bölüm-Bonobo’nun Asgari Yaşamı	28
Yasin Dedebeiroğlu Röportaj	Melissa Yıldırım	32
Görsen Şahinoğlu Şiir	Sevmek	35
Zuhal Yorulmaz Öykü	Her Bitiş Yeni Bir Başlangıçtır	36
Umut Meriç Berberoğlu Öykü	Kırmızı Pabuçlar	40
Ozan Çaylak Şiir	Yüksek Zaman	41
Ayşegül Çelik Öykü	Londra Grisi	42
Ezgi Ülkü Aykut Şiir	Varoluşun Sessiz Ahengi	43

Manifesto

Düş Art Nedir?

- Edebiyat ve sanat üreticilerini bir arada toplamayı, birlikte üretim yapmayı, üretileni birlikte sunmayı ve bunun sürdürülebilir olmasını amaçlayan kolektif, bağımsız bir oluşumdur.

Ne Yapar?

- Edebi eser üretiminin yanında, tiyatro oyunları, konser, podcast yayınları, sinema ve kitap incelemeleri gibi çeşitli içerikler üreterek edebiyata, sanata hizmet etmeyi ve edebiyat ile sanata ilgiyi artırmayı amaçlar.
- Toplumsal ilerlemenin yalnızca eğitimle olmayacağına ve kültür-sanatın gelişimi sayesinde de sağlanabileceğine inanır. Bu bağlamda nitelikli sanatçıları bünyesine katmayı, hep birlikte ürettikleriyle toplumsal fayda sağlamayı hedefler.
- Düş Art, bağımsız üretimin ve üretim safhasındaki sanatçının yanında olarak üretimi destekleyip teşvik edici olmayı amaçlar.

DA

DERGİ

EDİTÖRDEN

Bu devir, sıradan insanın en parlak zamanı; duygusuzluğun, bilgisizliğin, yeteneksizliğin, hazırda konmak isteyen bir kuşağın devridir.

Fyodor Mihayloviç Dostoyevski

HERKES HER ŞEYİ YAPABİLİR!

Herkesin her şeyi yapabildiği bir çağdayız. Hiç müzik eğitimi olmayan birisi bir anda, bir şarkıyla müzik piyasasına giriş yapıyor. Bir şekilde! çok dinleniyor... Sonra ün ve para birbirini takip ediyor. Kimlerin, nasıl verdiğini bilmediğimiz ödüller veriliyor. Şarkı çıkarıp o işin eğitimine ondan sonra dikkat etmeye çalışan da olabilir arada, bu her konu için geçerlidir. Kişi, bir işe başladıktan sonra da o işin eğitimini alabilir. Bahsetmek istediğim başka bir konu...

Bir anda müzik piyasasına girip, bir şekilde çok dinlenen gencimiz üzerinden devam edelim. Bu arkadaşımız, içine girdiği camiada kendisine iyi bir çevre ediniyor kaçınılmaz olarak. Daha doğrusu yaptığı işin getirisi veya gerekliliği olarak.

Sonra bu arkadaşımızı reklamlarda görmemiz olası. E hani şarkıcıydın sen? Kafamızı karıştırma, diyeceğim ama toplum olarak niteliğe ve yeteneğe pek önem vermediğimizi bildiğim için pas geçiyorum bunu.

Yine aynı arkadaşı daha sonra bir filmde başrollerden biri olarak görmek de mümkün. "Haydaa" diyeceğim ama yine susuyorum, kaç kişi dert eder ki bunu?

Tiyatronun tozlu sahnelerinden geçen, dekor taşıyan, dekorları kendi emeğiyle hazırlayan, teknik ekipmanları, kostümleri borç harç denkleştiren, yıllarca bu işin eğitimini almış yüzlerce oyuncu hayatını zar-zor idame ettirirken bir şarkıyla bir anda ünlenen birisi gelip çoğunun senelerce yapmaya çalıştığını bir günde yapabiliyor.

Seneler önce birkaç bina ilerimizde 4-5 genç ev tutmuş, birlikte kalıyordu. Zamanla bunların tiyatrocı olduklarını anladım. Hallerinden gelirlerinin çok kısıtlı olduğunu ama yine de içlerine düşen ateşin sönmemesi için her şeyi göze aldıklarını fark etmiştim.

Liyakatin artık sadece bir kelime olduğu, anlamın yitdiği bir çağda maalesef herkes her şeyi yapabiliyor. Sadece yetenekli, nitelikli ve bununla birlikte erdemli ve liyakate önem verenler kendi yağında kavrulmaya çalışıyor ve sistemin çarkları arasında öğütülüp gidiyor. Adını bilmediğimiz belki binlerce yetenekli oyuncu vardı ve hâlâ var ama bu insanlar maalesef böyle her şeyi yapabilen kişiler nedeniyle harcanıp gidiyor.

Toplum olarak seçici olmak ve kimin, neyi yaptığına dikkat etmek zorundayız. Oyuncu oyunculuk yapmalı, müzisyen müzik yapmalı. Müzik eğitimi dahi almayan birisi bir şarkıyla patlayıp sonrasında "imkânım var" diyerek her işe soyunmamalı.

Savaş Aşçı

RÖPORTAJ

İlayda Su GÜNER

 ilaydasuguner

"Bana "Mesleğiniz ne?" diye sorsanız, ben "Oyuncuyum." derim. Oyunculukta da şöyle bir doyuma geliyorsunuz bir yerde: Bir şeyleri de hayal ettiklerinizi de görmek istiyorsunuz. İşte o zaman yönetmenlik dürtüsü geliyor. "

Muharrem Uğurlu

Muharrem Uğurlu

Düş Art'ın röportaj serisine hoş geldiniz. İkinci videomuz Muharrem Uğurlu ile olacak. Kendisi yönetmen, oyuncu, aynı zamanda Asmalı Sahne'nin kurucularından biri.

Biz, Düş Art olarak üreten edebiyatçıları ve sanatçıları bir çatı altında toplayıp eserlerimizi dayanışma ruhuyla kitlelere ulaştırmak, aynı zamanda toplum yararına içerikler üretmek isteği ile bir araya geldik. Bu haftaki konuğumuz Muharrem Uğurlu.

Merhaba, ben ikinci konuğum sanırım. Umarım, bundan sonra daha da artar, daha da güzel arkadaşlarımız size hikâyelerini anlatır. İkinci olmak benim için mutluluk vericiydi. Hoş geldiniz Asmalı Sahne'ye.

Bizi misafir ettiğiniz için çok teşekkür ederiz. Sizin sahne sahibi, oyuncu ve yönetmen olduğunuzu biliyoruz. Sizin eklemek istediğiniz bir şey var mıdır? Muharrem Uğurlu kimdir?

En zor soru, kendini anlatmak. Aslında bu bahsettiğimiz şeyler, normalde yaptığım iş olarak icra ettiğim şeyler ama Muharrem Uğurlu, seyahat hastası bir insan. Mesela buraya bir balya para, bu tarafa da seyahat biletlerini koysalar biletleri alıp giderim, hiç bakmam. Yeni yerler, yeni insanlar, yeni dünyalar keşfetmeyi çok seviyorum. Belki bu tarafın beni daha iyi beslediğini düşünüyorum. Söylediğiniz unvanların dışında bir gezgin, gezmeyi seven biri olarak da adlandırabilirsiniz.

Aynı zamanda kamu yönetimi okurken hayatınıza tiyatro giriyor. Kariyer değişiminde sizi tetikleyen ne oldu?

Aslında kariyer değişimi değil, hepsi tercih edilmiş bir şeydi. Ben meslek olarak oyunculuk yapmak istediğimi biliyordum. Ama şunu da biliyordum, salt konservatuar mezunu olmak istemedim hiçbir zaman. Yirmi yaşlarımda da aynı kafadaydım. Çünkü başka bir şey öğrenmek, farklı alanlarda, farklı deneyimler edinmek hoşuma gidiyordu. Bölümümü isteyerek tercih etmiştim çünkü ben hukuk seviyorum, politika seviyorum, okumayı seviyorum. Sadece orada şöyle bir durum oldu; acaba üniversitede tiyatro hayatım devam eder miydi? Yoksa bitirip sonra mı devam ederim? dedim fakat Kütahya benim için büyük bir şans oldu. Benim gittiğim hemen ertesi sene tiyatro kulübüne başladım. O tiyatro kulübü daha sonra belediye tiyatrosunun kurulmasını sağladı, profesyonel olarak. Ben üniversite ikideyken oyun oynayarak maaş alıyordum. O yüzden bir kariyer değişiminden ziyade bir tercihti benim için. Bugünkü aklım olsa, ben yirmili yaşlarımda asla konservatuar okumam. Çok yanlış anlaşılmasın ama dört senelik bir konservatuar eğitiminin biraz süre kaybı olduğunu düşünüyorum.

O zaman usta-çırak ilişkisi gibi mi görüyorsunuz?

Yok, okul okunmalı ama Türkiye'deki konservatuar süresi fazla. Bir de konservatuara giriş yaşı ekleniyor. Her üniversite öğrencisi bir karakter oluşumuna giriyor ama konservatuar, oyunculuk, sanat başka bir şey. Tamamen bununla yoğrulduğunuz bir yer. On sekiz, on dokuz, yirmi yaşında bu bölümlere girdiğiniz zaman eğer çok hazırlıklı

değilseniz biraz kaybolma ihtimaliniz fazla. Daha akıllı başında başlanacak bir yaş olmalı. Bana en saçma gelen şey konservatuar için yirmi bir yaş sınırı. Hayır abi! Yirmi üç başlangıç olmalı. O zaman kişi, bu işi yapıp yapmamak istediğinin bilincindedir ve yapmak isterse dibine kadar yapar. Öbür türlü, savrulan meslektaşlarımızı görüyoruz, dağılan insanları görüyoruz. Hayatını idame ettirmekte zorlanıyorlar. Zaten ülke koşulları sanat için çok uygun değil. Bir de üniversiteden mezun olup tam, en ne yapacağını bilemediği yaşlarda. Bir hata var bir yerlerde, umarım bir gün düzeltilir.

Siz aynı zamanda yönetmensiniz. Hem yönetmen hem oyuncu olmak sizi nasıl besledi? “Oyuncuları artık daha iyi anlıyorum”, “Durumlara daha hakimim.” gibi size nasıl katkısı oldu?

Bana 'Mesleğiniz ne?' diye sorsanız, ben “Oyuncuyum.” derim. Oyunculukta da şöyle bir doyuma geliyorsunuz bir yerde: Bir şeyleri de hayal ettiklerinizi de görmek istiyorsunuz. İşte o zaman yönetmenlik dürtüsü geliyor. Ben tabii çok erken yaşta sanat yönetmeni oldum. “Türkiye’nin en genç sanat yönetmeni benim.” diyebilirim mesela. Yirmi bir yaşındayken Kütahya Belediye Tiyatrosu’nun genel sanat yönetmeniydim. Yirmi kişilik bir kadronun tüm maaşlarını ödeyen insandım. En başından beri böyle bir şey yapmak çok zordu. Yönetmenlikte şey gibi bir durum var. Sen hep hayal ettiğini gösteriyorsun. Bir de görmek istediğin zaman, işte o zaman yönetmenlik aşkı devreye giriyor. Yönetmenlik serüvenim de öyle başladı bu hikâyede. Soruya tam cevap verdim mi, bilmiyorum.

Bence çok keyifli bir cevap oldu. İngilizcede “director” bir şeyler var ve sen bir şeyleri yönetiyorsun. Fransızcada “réalisateur” sen bir şeyleri sıfırdan yaratıyorsun, gerçekleştiriyorsun.

Mana olarak da farklılaşıyor. Realize benim bildiğim daha çok resimde kullanılıyor. O tarafı da seviyorum. Yönetme tarafını da yönettiğin şeyin kitlelere ulaştığını da gördükçe daha keyif veriyor.

Biraz Quasimodo’dan bahsetmek istiyorum. Çok bedensel bir performans. Bunu tek kişilik oyun yapmak özel bir karar. Üstelik Victor Hugo’nun eserini seçmek de iddialı bir karar.

O ilginç bir hikâye oldu benim için. Quasimodo kariyerimin ilk tek kişilik oyundur çünkü ben de tek kişilik oyunun beni sıkacağına inandım. Seyrederken sıkar, oynarken sıkar, okurken sıkar. Bu zamana kadar da “Beni sıkıyorsa seyirciyi de sıkabilir.” diye düşündüm. Bir şey yapacaksan başka bir şeyler de denemelisin, diye yirmi sene yapmadım. Sonra, ben Victor Hugo’yu çok seviyorum. Romanı birkaç defa daha okudum. Sonra şöyle bir literatüre baktım; Notre Dame’ın Kamburu hikayesi müzikal olarak yapılmış, film olarak yapılmış, tiyatro olarak yapılmış. Yapılmış bir sürü varyasyonu var. Hep aşk hikâyesi anlatıyor, bilirsiniz romanı. Quasimodo, edebiyat tarihinin yazılmış en çirkin ve kusurlu karakteri, görünüş olarak, tipoloji olarak. Sonra durduk, “Bir aşk hikâyesi yaratmaktansa acaba bir ilki başarıp Quasimodo kusurluluğu üstünden kendi kusurlarımızı kapatmak için nelerden vazgeçiyoruz sorgulamasını yapabilir miyiz?” diye bu fikri geldi. Sonra yazar arkadaşlarla konuştuk, onlar da bunun üzerine gidebileceğimizi

söylediler ve biz oyunun başında “hepiniz bilirsiniz Victor Hugo’dan ama bu hikâye başka.” dedik. Biz aslında orada Quasimodo’nun hikayesini anlatmıyoruz, Quasimodo üzerinden kendi hikayemizi anlatıyoruz. Kusursuzluğun peşinde koşarken nelerden vazgeçtiğimiz üzerine sorgulama... Dünyada ilk defa Quasimodo tek kişilik yapıldı. Tabii tek kişilik deyince insanlar yanlış anlamasın, geliyorum ve ben sadece anlatıyorum değil. Orada üç tane yarım maske var ve o maskeleri taktıkça karakterlerin birbiriyle konuştuğu, interaktif bölümünün de olduğu, tiyatronun bütün biçimlerinin; grotesk, epik, Brecht, meddah, Karagöz Hacivat... bütün unsurlarını bir arada sunduğumuz bir tek kişilik, bir saatlik gösteri, performans.

Türk yazarlardan kimi takip ediyorsunuz?

Benim şu anda çalıştığım yazar arkadaşlar çok iyiler. Elçin Gürler var, Quasimodo’nun yazarı İbrahim Yusuf Yavuz var, ortağım Petek Kırboğa’nın yazarlık serüveni çok iyi gidiyor. O da Hale Asaf’ı yazdı, ben yönettim. Biz Asmalı Sahne olarak genelde Türk yazarlarla çalışıyoruz. Daha çok Türk kadın yazarlarla çalışmaya çalışıyoruz çünkü insanlar oyunlarını yazıyorlar, sergileyecek platform bulamıyorlar. Biz onları biraz daha ön plana almaya çalışıyoruz.

Farklı tiyatro topluluklarına destek oluyor musunuz? Tiyatro kooperatiflerinden sahne arayan insanlar nasıl ulaşabilirler size veya diğer sahnelere nasıl ulaşabilirler?

En büyük derdimiz, İstanbul’da sahne sayısının çok olmaması. Beyoğlu’ndayız şu an, Beyoğlu’nun çok güzel bir bölgesindeyiz. Burada daha az sahne var. Biz Asmalı Sahne olarak gerek fiyatlandırmamız gerek yaklaşım tarzımız olarak özel tiyatrolara desteğimiz sonuna kadar devam ediyor. Buna karşın biz dışarıdan bir yerden destek görüyor muyuz? Maalesef görmüyoruz. Ama sonuçta biz sahne sahibi olarak gelmedik buraya. Biz de gezici tiyatro yaptık, sahne aradığımız zamanlar oldu, sahneye çıkmadığımız zamanlar oldu. Derler ya, “Attan düşenin halinden attan düşen anlar.” anladığımız için mümkün olduğunca yaklaşım tarzı olarak özel tiyatroları destekleyen taraftayız ve kapımız profesyonel tüm özel tiyatrolara açıktır. Bize bir telefonla, mail ile ulaşın bizden gün alıp burada oyunlarını sergileyebilirler.

Pandemiyle beraber özel tiyatrolar çok zor bir dönem geçirdi. Bundan sonra nasıl önlemler alındı, alınabildi mi? Aşama kaydedildi mi? Başımıza yine öyle bir şey gelirse bir planımız var mı?

Hiçbir planımız yok. Yine öyle bir şey gelirse yine aynı duruma düşeceğiz. O iki yıllık süre zarfında Asmalı Sahne kapalı kaldı. Tabii ki bir şekilde ürettiğimiz şeyler daha dijital olmak koşuluyla bir gelir kaynağı yaratmaya çalıştık. Ama tiyatronun şöyle bir dünyası yok, tiyatroyu canlı seyretmediğiniz sürece izlediğiniz şey tiyatro olmuyor. O yüzden de kapalı kaldığımız sürece bizim yapabileceğimiz bir şey kalmıyor artık. Ancak televizyonda seyredeceğimiz dijital işler yapabiliriz ama o yapıyor. Tiyatro, insanın olmadığı, karşılıklı seyirci ve oyuncunun bir arada olmadığı hiçbir yerde yok. O yüzden bir pandemi daha gelirse yine tiyatro yok.

O zaman biraz güzelliklerden bahsedelim. Kadın Yüzler Festivali’nden bahsedebilir misiniz bize. Amacı nedir, bizi ne bekliyor ileride?

Kadın Yüzler Festivali, bizim aslında çok uzun süredir hayallerimizden biriydi. Ben özellikle pandemi sonrası salt tiyatro yapmaktan ziyade ortağım da öyle, Petek de ben de otomatik olarak Asmalı Sahne’nin bir misyonu bu; alan açmak. Yazara alan açmak, oyuncuya alan açmak, ressamı alan açmak, müzisyene alan açmak... Böyle bir misyonumuz var bizim. Beyoğlu’nda da bu tür yapılan festivaller var. Uzun yıllardır yapılan, çok büyük desteklerle yapılıyor, bir hafta falan sürüyor. Hiçbir özel tiyatronun böyle bir manyaklığın içine girmesi beklenemezdi tabii. Cumhuriyetin yüzüncü yılında bu hikâyeyi başlattık biz burada: Cumhuriyetin Yüzüncü Yılında Genç Kadın Yüzler Festivali. Amacımız kadın hikâyeleri, kadın yazarlar, ağırlıklı kadın oyuncular. Tiyatro tarafıydı aslında. Birinci sene tiyatro olarak gitti, on dört gün sürdü, on dört farklı oyun oynandı. Bir tane şehir dışı oyunu alabildik. Bir özel tiyatro olarak bunun altından kalkabilmek bizim için anlamlıydı. İkinci sene ise, bir şeyin birincisini yaptığınızda ikincisinde artık ne yapmamanız gerektiğini biliyorsunuz. İkincisinde de daha fazla farklılaşalım dedik, partnerlerimizi artıralım dedik. Büyükşehir Belediyesi’nin desteği oldu, Beyoğlu Belediyesi’nin de desteği oldu. Bir de ilk defa resim sergisiyle açılış yaptık. O anlamlıydı. Yani salt tiyatro festivali değildi.

Sanata kümülatif yaklaşıyorsunuz biraz.

Evet. Kümülatif bir yaklaşımla yaklaşıyoruz. Kadın ressamımızın da çok güzel çizimleri var ki şu da ona ait, bana hediyesi. İlk sergisiydi ve şu anda ben takip ediyorum mesela inanılmaz tablolar satıyor. Bizim için çok anlamlı, çok değerli.

Birlikte büyüyoruz aslında, dayanışarak.

Evet. İkincisinde de yurt dışından, İran'dan bir tek oyun getirdik. Şehir dışından da üç oyun getirmiştik. Geldik festivalin üçüncüsüne. Üçüncüsünün çalışması, Haziran'da bizim festivalimiz, Ağustos'ta başladı. Altı aydır aslında üçüncüsünün nasıl olacağını buradan anlayın. Normalde festivale üç ay kala çalışırdık. Şimdi sene başından başladık. Ne bekliyor bizi? Resim girdi, tiyatro zaten vardı. Sokak dans performansı... Flashmod'lar... İstiklal Caddesi'nin herhangi bir yerinde bir anda bir şeyle karşılaşabilirsiniz. Hayalimiz o anlamda çok büyük. Dört ülkeden dört kadın oyunu, şehir dışından iki farklı şehirden kadın oyunu ve Türkiye'den üç tane performans. Dans, tiyatro, resim, müzik... Bunların hepsiyle beraber gerçekten bir performans festivali oluyor. Tiyatro Festivali olarak başladı, Kadın Yüzler Tiyatro Festivali'ydi. Şimdi kadın yüzlere dair her performans burada olabilir.

Bu kadar butik bir yapının genişlemesi ve sanata yer açması, kadınlara yer açması çok önemli.

Bizim sadece mekânımız butik ama bakış açımız, vizyonumuz hep büyük oldu. Mekânımız olmasa bile alan açma konusunda bir manyağız. Nerede bir alan açılıyorsa biz elimizi taşımızın altına koymaya devam edeceğiz.

Sanırım, İngiltere'de de kurucu ortağınız çalışmalar yapıyor. Burayla bağlantılı mı?

Evet. Üçüncü yılına giriyor, Asmalı Sahne Londra diye bir girişimimiz var. Ortağım Petek orada. Orada da iki oyun yapıldı. Bir tanesi Gayri Resmi Hürrem, iki kadının oynadığı, Özen Yula'nın yazarı olduğu. Bir de Pinokyo yapıtlar, yine iki kadın oynuyorlar. O da performatif bir şey. Ve buradaki oyunlarımızı oraya, oradaki hikayeleri de buraya getirmek istiyoruz. Ki ben bu sene kısmetse Quasimodo ile Avrupa turnesi yapıp bu kapsamda İngiltere'de de oynayacağız. Buradan da Petek'e selamlar...

Biraz tempoyu artırıyoruz. Hızlı hızlı soruyoruz. Bu mesleğe başlarken sizi etkileyen kimler var size ilham olan ve şu an kimlerden ilham alıyorsunuz?

Ben alaylılığı ilham olarak kendime hep sebep olarak gördüm. Alaylı olarak çalıştığım hocalarım, alaylı olarak çalıştığım sahnedeki rol arkadaşlarım hep ilham olmuştur. Hep aşkla çalıştılar. Hiçbir şeyden erinmediler. Galiba usta-çırak dediğimiz o alaylı yetişmenin böyle bir faydası var yani çalıştın mı istekli çalışıyorsun. Onların o isteği hep beni hep şevklendirdi. Ben hep onlardan etkilendim, ben meslektaşımından etkilendim. Onunla o ortamda yaptığımız muhabbetten etkilendim. Ben hem gündüz okula gidip derse giriyordum. Oradan öğlen çıkıp üçte provaya giriyordum. Sabah çorba içiyorduk beş buçukta. Dokuz-on bir derse giriyorduk. Bu başka bir şey olmalı. Kimden ilham aldığınız değil. "Al Pacino'dan ilham alıyorum." Al Pacino benim on iki saatim için Al Pacino değil. Yanımdaki arkadaşım Mehmet bana ilham veriyor, Gamze ilham veriyor. Böyle böyle ben bu noktaya geldim. Hep söylüyorum, iyi ki Kütahya'da başka bir bölüm okumuşum. Burada tabii ki masterımı yaptım, diplomamı aldım. Bir sorun yok orada ama alaylı yetişmek, benim için oradaki arkadaşlarım çok değerliydi. İlham kaynağım, o sahnede birlikte dekor taşıdığım dostlarım, arkadaşlarımdı.

Çünkü kendinize alan açabilmek için daha fedakâr olmanız gerekiyor.

Sadece kendini düşünmemen gerekiyor.

Son zamanlarda neler izliyorsunuz, neler okuyorsunuz.

Neler izliyorsunuz? İnanmayacaksınız, film olarak çok fazla bir şey seyretniyorum fakat kamu yönetiminin getirdiği bir durum olsa gerek; Fatih Altaylı'yı her sabah, eğer sabah izleyemiyorsam akşam izliyorum. Cüneyt Özdemir, Nevşin Mengü... Salt sanatla kalmak da bir yerde boğuyor. Ben bu tarafta da beslenmek istiyorum. Durup dururken Mert Başaran açıyorum; borsa nedir, hisse senedi nedir? Böyle enteresan videolar açıyorum, siz benim YouTube akışımı görseniz, çorba gibi ama çok güzel bir çorba. Hep merak ettiğim bir şeyi öğrenmeye yönelik. En son neyi merak etmişim, Elon Musk'ın hikayesini merak etmişim. Eskiden uzaya roket fırlatıldığında o imha oluyordu. Kaç milyar dolarsa maliyeti o imha oluyordu. Şimdi bu adam bunu çözmüş, uzaya roket fırlatıyor, roketi geri yeryüzüne indiriyor falan... Yani, sanatsal bir içerik olarak şu filmi izliyorum diyemem.

Sizin için sanatta tüm zamanların en iyileri neler?

Bir kere Victor Hugo'nun Sefiller, arkasından Notre-Dame Paris, bunlar efsane kitaplarıdır.

Adaleti de gösteriyor. Okuduğunuz zaman oradaki en adil olanların, en ikiyüzlü olmayanların Esmeralda ve Quasimodo olduğunu görüyorsunuz. Bir adam ölmesin diye tanımadığı bir adamla evleniyor, Esmeralda'yı oradan kurtarıyor...

Aslında rahip ile din kesimini eleştirirken, yüzbaşı ile olan muhabbetinde otokrasiyi ya da neyse onun adı, eleştiriyor olması... en saf tarafta bizim Quasimodo var da Esmeralda'nın da okuduğum zaman, bunda bir şey var, benim ısınmadığım bir şey var, dedim. O gençliğin verdiği ateş ve güzel olanın peşinde koşma ama diğer taraftan vicdanen de Quasimodo'ya manevi olarak yakınlığı var. Zaten benim oyunda da göreceksiniz Quasimodo, onun o manevi yaklaşımını aşk olarak adlediyor ve kendini ona beğendirmeye çalışıyor, felsefe olarak da...

Film olarak da geçen yine izledim; Yeşil Yol, Esaretin Bedeli, John Wick de son dönemde güzeldi. O tarz filmleri de seviyorum. Bu kült filmler boşuna kült film değil. Bir de Çağan Irmak'ın filmlerini seviyorum.

Onda ne seviyorum bilmiyorum ama çok güzel. Belki Yeşilçam hayranlığımdan, aşkımdan olabilir. Ben Nuri Bilge Ceylan filmlerini seyremezdim. Önyargılar var ya; çok uzun, hep yürüyorlar falan... Geçen yaz babamla beraber, son filmi Kuru Otlar Üstünde'yi izledik. Babam benim işçi emeklisi. Açtık filmi, film üç saat. Başladık seyretmeye, akıyor ve dikkat ettim babam da seyrediyor. Babam da sıkılmadan seyrediyor. O genelde aksiyon seyreder, ben de seyrediyorum. O seni böyle bir noktaya getiriyor getiriyor tansiyonu yükseltiyor sonra bir daha bırakıyor. İlginç bir taktiği var onun. Film bitti. Biz babamla film konuşmaya başladık ilk defa. Sonra dedim ki, Nuri Bilge Ceylan galiba boşuna Nuri Bilge Ceylan değil. Ben şimdi master yapmış, hayatım entelektüel insanlar arasında geçmiş, yüzlerce kitap okumuş biri olarak işçi babamla bir filmi konuşuyorsam bu Nuri Bilge Ceylan'ın büyük başarısı. O yüzden de önyargım değişti.

Nuri Bilge Ceylan demişken, oyuncu yönetiminden bahsedelim. Siz bir ara eğitmeldiniz. Işığlı olan bir öğrenciyi nereden tanırırsınız? Sizi izleyenler arasında bence oyuncu olmak isteyenler vardır.

Işığlı olan insan ne biliyor musun, konservatuarlara buradan ayıp etmek istemiyorum ama başka bölümler okuduğu halde çok kaliteli öğrencilerim oldu. Onların sana yaklaşımından, verdiği ödeve yaklaşımından ışığını görüyorsun. Ben hep şunu diyorum; bu işin yetenek evet bir yerinde var, yetenekli olmak lazım tamam da, bir de istekli olmak lazım. Çalışmayı geçtim, yaptığı şeyden, okuduğu cümleden keyif alması lazım. Almıyorsa istediği kadar okul bitirsin hiçbir anlamı yok. Ama okuduğu şeyi öğrenme azmiyle okuduğunda doğru yolda, diyorum ve yanlış anlaşılmasın, sınıfla tanıştığım zaman kimin ne yapacağını az-çok anlıyorum. Üniversiteden beri eğitim veriyorum. Üniversite tiyatrosunda da eğitim verdim, bugün kırk yaşındayım hala eğitim verdiğim yerler var. Yediden yetmişe eğitim veriyorum. Çocuklara da eğitim verdim, altmış yaşında öğrencim de oldu. O yüzden sınıfla tanıştığımda az-çok kimin ne yapabileceğini biliyorum.

Peki tavsiyeleriniz nelerdir onlara?

Okumaya, çalışmaya ve seyretmeye ek olarak farkına varmayı öğrensinler. Ben baktığım bir şeye yanımdaki gibi bakmamalıyım bir oyuncu adayı olarak. Okuduğum bir şeyi yanımdakiyle aynı algıda okumamalıyım. Mizahçıların bir sözü var, “Sen dümdüz anlarsın ama ben onun içindeki mizahı bulurum”. Bizde de öyle, sen bu cümleyi veya paragrafı okumuş olmak için okursun ama ben de onu canlandırırım. Ya da burada farklı ne var, neyin farkında olmalıyım, farkındalığımı nasıl artırabilirim, diye düşünmesi lazım. Salt okumak yetmez. İstediklin kadar oku, bomboş oku veya bütün günü film seyreterek geçir, her gün tiyatroya git. Çok iyi eleştirirmen olabilirsin en fazla, başka bir şey olmaz.

Bu her sanatçının üretimi için geçerli olan bir şey gibi. Bir roman yazıyorsam, insanları etkilemem için gerçekçi olmam lazım. Karakteri kurmak, örneğin bir psikoloğu yazıyorsam o meslek, o insanın gününün nasıl geçtiği hakkında bilgi sahibi olmam lazım.

Evet, bir de roman falan yazıyorsan her şeyi bilmen lazım. Senin doktoru da bilmen lazım. Aslında yönetmenlik de oyunculuk da öyle. Ben o yüzden diyorum başka alanlardan beslenmesi gerekiyor, sadece konservatuar yetmez. Tıp terimlerine hâkim olmalıyım diye düşünürüm, inşaat terimlerine hâkim olmalıyım diye düşünürüm.

Oyunu yazarken veya oynarken metinde reaksiyon alacak yerleri anlamak zor oluyor mu?

O en çok komedi oyunlarında geçerli; doğru timing diye bir şey var. Bir oyun yazarken, bence romanda da öyledir; bir matematiği var bu işin. Çok iyi matematiği var. Kaçınıcı dakika veya sayfada neyi vermen gerektiğini yazmış adamlar. Ben Robert McKee'nin hikâye kitabını okudum, Lajos Egri'nin “Senaryo Yazım Teknikleri” kitabını okuyup bitirip ki

bunların biri 350 – 400 sayfa, bir tane müzikal yazdım. Niye? Çünkü onu özümseyerek, o yol haritasıyla. Adam diyor ki, “Şimdi oyuna bir mentör girmeli.” Mentör ne yapacak? diyor ki “Mentör karakterin değişimini sağlarken seyirci de onunla beraber değişecek.” Sen hoop bir karakter yazıyorsun, mentörü sokuyorsun falan. Bu teknikler yapıldı, yazıldı. Dünyayı yeniden keşfetmeye gerek yok. Her şey iyi bir matematik, doğru bir matematik.

Çok teşekkür ederiz, eklemek istediğiniz başka bir şey var mıdır?

Düş Art iyi bir yolculuğa çıktı. Şimdi artık bu serüvenler de başladı, yarın bir gün Düş Art Tv’yi görmek de isteriz açıkçası, orada bir platform olsun. Yolunuz açık olsun. Ayağınıza sağlık, çok keyifliydi.

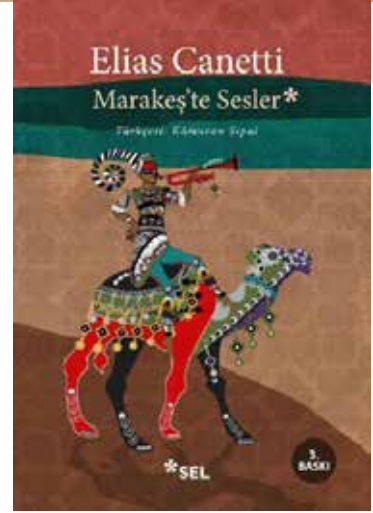
Bize vakit ayırdığınız içi çok teşekkür eder, ekibimizden Şeyma İzler’e röportaja olan katkısından dolayı teşekkür ederiz.

İNCELEME

Nevin ULUSOY

nevinulusoy

“Marakeş'te Sesler” Egzotik Bir Büyü

Yolculuklar. Nasıl da hayati bir öneme sahiptir, bu gezegeni öğrenme çabası ve kendimizi keşif. Başka insanlar, başka yaşam yolları üzerine bilgi edindikçe kendimizin de yeni yönleriyle tanışırız, gerçek kendimizle yüz yüze geliriz. Alışık olmadığımız ortamlarda yaşamak, hayat üzerine tamamen farklı ya da şaşırtıcı şekilde bizimle benzer görüşleri olan insanların arasında bulunmak, bakış çerçevemizi genişletir. Yolculuğumuz kendi kalbimizde aslında, karanlık yönümüzün güneşli gerçekliğimizle iletişim kurmasıyla.

“Marakeş'te Sesler” bizi doğu dünyasına, Fas'ta bulunan baharat kokulu amber güzeli Marakeş'e götürüyor, “Kızıl Kent.” Elias Canetti 1950'lerde birkaç hafta Marakeş'te kalır ancak şehir, hayatının geri kalanında hep aklındadır. Kitap, 1967'de Almanca olarak basılır. Canetti, büyüleyici roman, öykü, tiyatro oyunu ve kurgu dışı eserler yazarı, 1905 yılında Bulgaristan'da bulunan Ruse'de doğar. Ailesi önce İngiltere'ye, oradan Avusturya'ya taşınır. İspanyol Yahudi'si olan ailesi oldukça zengin ve dindardır. Bulgaristan çok kültürlü ve çok dilli bir yer olduğundan küçükken birçok farklı insanla ve dille tanışır. Bunların hepsi karakter oluşumunda çok izlenim bırakır üzerinde. 1981 yılında Nobel ödülü kazanan yazar; İsviçre, Zürih'te 1994 yılında hayata gözlerini yumar. Yazını öyle canlıdır ki şehri dolaştıkça nereye giderse gitsin peşindeyizdir onun, tanıştığı insanlarla tanışır, evlerin içini onunla birlikte hayal eder, Atlas Dağları'nın ihtişamını iliklerimizde duyarız. Şehrin sesleri bizimledir, büyü'nün önemli bir kısmını oluşturan koku sayfalarında. Ülkenin bir Fransız kolonisi olmasının izlerini de duyumsarız.

Öyküler boyunca yazarın gerçekten de kentin tam anlamıyla içine sokulma, onu her yönüyle kavrama tutkusunu görüyoruz. Baharat kokusu, meydanın karmaşası, Jemaa el Fna, unutulmaz bir deneyim sunan ana meydan, nereye gittiğini asla bilmediğimiz dar ve gizemli sokaklar, yazarın içlerine girip günlük yaşamı görmek istediği büyüleyici evler. “Bir şey anlatayım diyorum, susar susmaz bakıyorum ki, söylediğim hiçbir şey yok ortada. Yalnızca bir cevher kalıyor geride, harikulade pırıltılar saçıyor ve sözcüklerle alay ediyor. Acaba Marakeş'te konuşulan dili anlamadım da bu dilin yavaş yavaş benim anlayacağım dile dönüşmesi mi gerekiyor? Olaylar, görüntüler vardı Marakeş'te, anlamları sözcüklerle ne genişletip ne de kısıtlanabilen, ancak insanın içinde oluşup kendini açığa vuran sesler vardı, sözcüklerin ötesinde, sözcüklerin kendilerinden daha derin ve çok daha anlamlı sesler.”

Kadınları merak eder yazar, pek ortalarda gözükmeyenler, giysileri gizler onları ve koyu renkli gözleri yazara daha da etkileyici görünür. Ekmek satan kadınlara yaklaşır, sepetlerinden ekmeği nasıl çıkardıklarını, ekmeğin ne güzel olduğunu göstermek için elleriyle ekmeğe vuruşlarını izler. Yürüyüşlerinden birinde kentin Yahudi bölgesi olan Mellah'a gider, sonunda bir eve girer, yeni evli bir çiftle ve onların erkek kardeşiyle tanışır, işsizlerdir. Yoksulluk kol gezer bu kentte. Dilenciler her yerdedir, sürekli “Allah” diyerek. Sürekli duyar onları, yakınında olmadıklarında bile, sesleri beyninin içinde döner durur. Bazıları kördür. Mübarek olduğu kabul edilen kör bir dilenci kendisine verilen parayı ağzına atıp çiğner, böylece sadaka vereni kutsar bir şekilde. Orada yaşayanların değişmeyen ritmini keşfeder

Canetti, dükkân sahipleri, sürekli “Allah” diyen dilenciler, özellikle kör dilenciler. “Değişmeden sürüp giden bir yakarış vardı.” Sanki aynı gün yaşanmaktadır hep, tekrar tekrar, sonsuz deneyimler dünyası.

Çarşılar öylesine çekici ki yazar için, sattıkları malların ortasında oturan, istenilen her şeye oturdukları yerden ulaşabilen dükkân sahipleri. El yapımı eşyalarla dolu dükkanlar, bütün farkı yaratan da bu, çünkü çağdaş dünyada fabrikasyon, hazır, hepsi birbirinin aynı ürünler çağdaş yaşamlarımızdaki zevk alma eksikliğinin sebeplerinden biri yazara göre. Farklı şeyler için farklı çarşılar var, baharat çarşısı, sepet çarşısı, boyalı iplikler için ayrı bir çarşı. Bir şeyin fiyatı da ayrı bir muamma. Satıcının verdiği fiyatın neyi ifade ettiğini asla anlayamıyor insan. Üretim yeri de çarşının hemen yanında, satılan şeylerin nasıl yapıldığını görmek de mümkün. Elbette burada da işler değişiyor, sanayileşme her yerde, ancak gelenekler de devam ediyor. Deve ve eşek çarşıları da yazarın dikkatini çeken yerlerden. Canetti, develerden çok etkileniyor, soylu hayvanlar onlar, kesilip yenmek için getirildiklerini görünce büyük hayal kırıklığına uğruyor. Bazen hayvanlara çok kötü davranılıyor, yazar onların çektiği acıyı hissediyor. Çocuk dilenciler yine yazarı çok üzen bir unsur. Çocuklar onu lokantaya kadar takip ediyorlar, yardım edileceklerinin bilincinde, yazar da onların küçük yüzlerinde sevinç ışıltısı görmeyi çok seviyor, hep yardım ediyor onlara. Lokantanın sahibi Fransız’ın bu durumdan hiç memnun olmadığı fikrinde yazar, önemli müşterilerinin rahatsız edilmesini istemiyor. Canetti’nin iğrenç bulduğu bir şekilde küçük kızlardan bahsediyor adam, paranın bu ülkede her şeyi satın alabileceğini söylüyor. Aklımıza Zaven Biberyan’ın “Hazine” öyküsündeki parasızlıktan bir türlü evlenemeyen Cemal gelir. “Zenginler binliği verir, on altı yaşındaki kızı alır.” der Cemal. “İhtiyar emirler elli tanesini alıyor...” Parasıyla ne harika maceralar yaşadığını, bir fahişeyi nasıl kandırdıklarını kahkahalara boğularak anlatıp duruyor adam. Yazar bu adamın çocuklardan bahsetme şeklinden çok rahatsız ve bir gün bu çocuklara muhtaç olmasını diliyor. Sömürgecinin küçümsemesi çok net bir şekilde resmediliyor kitapta. Canetti’yi, E. M. Forster’in unutulmaz eserindeki Mrs. Moore gibi düşünebiliriz, gittiği ülke insanını kendisiyle eşit gören, onları ve yaşam tarzlarını gerçekten anlamaya, içselleştirmeye çalışan bir bakış, sömürgeciliğin çirkin yüzünden tiksiniyor.

Egzotik bu şehirde cisimleşmiş gerçekten ve hikâye anlatıcıları da bir başka sihir yazar için. İnsanların onların çevresinde toplanması, inanılmaz bir hevesle anlatıcıları dinlemesi. Anlatılanların bir kelimesini bile anlamaz, yine de onların büyüünün etkisi altındadır, belki de bu yüzden daha da çok. Günlerce tanımadıkları insanların arasında hikâye anlatmaları, tekrar tekrar, yazarı öyle etkiler ki. Kendisi kâğıt olmadan hiçbir şey yapamayan bir sanatçıdır, kâğıda kilitlidir o. Böylece sayfalar biter, burun deliklerimizde Marakeş kokusu, ruhumuzda büyü, Madam Mignon’un son moda Avrupa müziklerinin yankılandığı barı ve Ginette, korkunç yaşantısından kendisini çekip kurtaracak birini bekleyen gencecik kadın, her gece. Artık unutamayız Kızılkent’i, sesler şimdi kalbimizde, yazarın sözlerinin yankısıyla birlikte. Kalbimize doğru bir adım daha, kendimizi gerçekleştirme yolculuğumuza.

MAKALE

Esra KOYUNCU

imza__e

Milli Bir Hareket: Genç Kalemler Ve Yeni Lisan

Yeni Lisan Ömer Seyfettin, Ali Canip ve Ziya Gökalp'in önderliğinde, 11 Nisan 1921 tarihinde Selanik'te başlamış edebi harekettir. Genç Kalemler adlı derginin ikinci cildinde Yeni Lisan adlı bir manifestonun yayımlanmasıyla birlikte bu hareket büyük ses getirmiş, aynı zamanda derginin bu isimle birlikte hatırlanmasını sağlamıştır. Ömer Seyfettin ile Ali Canip arasındaki mektuplaşmada Seyfettin'in lisan konusu hakkında çok düşündüğü ve samimi bir tavırla düşüncelerini açıkladığı görülür:

"Edebiyattan nefret ettiğimi ve bu nefretimin iğrenç, tiksindirici bir nefret olduğunu yazmıştım. Bu nefretim edebiyata olmaktan ziyade, lisanadır. Bizim lisanımız -her zaman düşündüğümüz gibi- berbat, perişan; fenne, mantığa muhalif bir lisandır. Garp edebiyatını biraz tanıyan, mümkün değil bu nefretten kurtulamaz. Bu lisanı zaman ve vakıfane bir sa'y tasfiye eder. (...) Sa'yimin esasını teşkil edecek noktalar pek basit: Arapça ve Farsça terkiplerin hiç lüzumu yoktur. Bunlar ancak süs içindir. Kimin gösterecek, teşhir edecek fikri yoksa onları çok kullanır. Eğer terkipler terk olunursa tasfiyede büyük bir adım atılmaz mı? Bunu yalnız başaramam. Geliniz Canib Bey, edebiyatta, lisanda bir ihtilâl vücuda getirelim. Ah büyük fikir, sa'y, sebat ister..."

Divan edebiyatının taş gibi katılaşmış kalıpları, lisanın Arapça ve Farsça ikilisi arasında sürekli olarak yeniden inşa edilmesi her şeye karşı bir tutumdur. Öyle ki Seyfettin, bu düşünceyi çok evvelde benimsemiş ve küçük bir kıvılcımı beklemişti. O kıvılcımı da mektupta da belirtildiği üzere Canip Bey'in katılımıyla beraber gerçekleştirmişti.

Dergide yayınlanan makalenin sonunda "?" yer almaktadır. Makalenin her ne kadar Ömer Seyfettin'in yazdığı bilinse de bunun sebebinin -Yeni Lisancıların daha sonra söylediklerine göre- makalede yazan görüşlerin sadece bir kişinin değil Genç Kalemler'i çıkaranların ortak düşünceleri olmasıdır.

Türk edebiyatı çerçevesinde ilk bildirgenin Yeni Lisan'dan evvel Fecr-i Ati topluluğuyla birlikte ortaya çıktığı görülür. Yeni Lisan'da, Fecr-i Ati'ye atıfta bulunulur:

"Bugünküler. Yani Fecr-i Âti. Bunların yegâne meziyeti 'dünküler' nâmını verdikleri eski 'Servet-i Fünûn' kümesinin mahiyetini, tamamıyla değilse bile, nispeten anlamış olmalarıdır. Fakat henüz kendileri de yeni bir şey yapmamışlar, ancak beğenmedikleri dünkülerin sun'î eserlerini sayfa sayfa tekrar etmişlerdir. (...) Onlar zekidirler. Çok gençtiler. Tabii okuyacaklar, çalışacaklar, tekâmül edecekler, hele hiç şüphesiz asırlardan beri bizi milli bir edebiyattan mahrum bırakan eski ve sun'î lisanı terk edeceklerdir. Evet, ümidimiz onlardadır. Eskilerin hepsi öldü. Dünküler felce uğradılar. Artık yegâne nasipleri ölümdür. Eski lisanı yaşatan bugün 'bugünküler'dir. Onların dünküleri taklit etmekten vazgeçtikleri dakika hakiki bir fecr olacak, onların sayesinde yeni bir lisanla terennüm olunan 'millî bir edebiyat' doğacaktır."

Ömer Seyfettin, Osmanlı-Türk edebiyatını iki şekilde ayırmıştır: Şarka doğru ve garba doğru. Eskiden beri Osmanlı'nın kendine rakip gördüğü Fars edebiyatı son dönemlerde piyasa malı haline gelmiştir. Fars edebiyatının uzantılarını hala

sıkı sıkıya tutan edebiyat bu nedenle millileşememektedir ve özentî metinlerini meydana getirmektedir.

“Niye bizim millî edebiyatımız yok? Sebep pek basit... İzah edelim: Edebiyat nedir? Eski nazariyeye göre ‘şîir ve hayâl sanatı’ değil mi? Şiirler, hemen umumiyetle denecek derecede ‘aşk ve muâşaka’ hikâyeleridir.”

Ömer Seyfettin’in “tesettür” konusu burada vurgulanır. Divan edebiyatı ulaşılamayan ve daima hayal edilen sevgiliyi ortaya koymuşlardır. Farklı âlemlere sevk eden bu eserler aslında insanı uyuşturmaktan öteye gitmemektedir. Osmanlı kültüründe “kadın”ın toplumsal yerinin olmamasına rağmen yazılan aşk temalı eserlerin realitesi burada sorgulanır. Kapalı toplum, tıpkı bu aşkta olduğu gibi dilinde de ortaya çıkardığı ürünlerde de bu kadar kapalıdır.

“Yazı lisanıyla, konuşma lisanını birleştirirsek edebiyatımızı ihya yahut icât etmiş olacağız. Maharetimizi, sanatımızı, zekâmızı yalnız beş on kişilik bir edip kümesi takdir etmeyecek, karşımızda anlayan, takdir eden alkışlayan ve mükâfâtını veren bir ekseriyet bulunacak.”

Yazar bu bölümde süsten uzaklaşmanın gerekliliğini savunur. Bunu açıklarken de Batı kadınlarını örnek verir. Güzellikleri uğruna giydikleri dar korselerden “nesillerinin akıbeti için” vazgeçtiklerini söyler. Anlaşılır ve çok yerinde bir örnek olduğunu düşünüyorum. Günümüz dünyasına da bakıldığında keyfi olarak pek çok şeyi sürdürüyor, bağlı olduğumuz şeyin yokluğunda ne yapacağımız hakkında bir fikrimizin olmadığını biliyoruz. Alışkanlıklar ne yazık ki birkaç günde değiştirilebilen rutinler değildir. Ömer Seyfettin’in de yazdığı gibi, “Hiçbir ölü mezarını kendisi kazamaz” Kürekler hep yeni olanların elindedir.

“Lisanımızı böyle dağınık, meçhul, istidatsız bırakan nedir? Arabî ve Farisî kelimeler mi? Asla”

Burada suçlanan herhangi bir taraf yoktur. Genç Kalem’lere göre kullanılan yabancı kelimeler ihtiyaçtan dolayı alınmış olan kelimelerdi. Türkçe hakkında şunları söyler: *“Dünyanın en mükemmel, en basit, en sade ve tabîî bir sarfı olduğu bütün lisan âlimlerince iddiâ ve beyân olunan Türkçe sarfımızı tanımalı, onun üzerine ifsâd edici bir leke gibi düşen ecnebi kaideleri atmalyız.”* Bu konuda en problemli gözüken yer “gramer” konusudur. Kelimelerin Arap ve Fars dilinden alınmasından ziyade dilbilgisinin de aynı şekilde Türkçe içine girebilmesi milli edebiyat oluşumunu engelleyen faktörlerdendir. Seyfettin, Türkçe’nin kaybolup gitmemesi için Arabî ve Farisî edatları ve tamlamaları kaldırmaya başlayarak yapılmasını söyler. Böylelikle doğal bir şekilde yabancı kelimeleri kullanımı azalacak, Türkçe bir kuş gibi hafifleyecek ve kendi istikbalini çizecektir. Buna rağmen Ömer Seyfettin’in bu yazıda kendi söylediklerini uygulamadığı görülmektedir. (Örneğin Farsça yerine Farisî kelimesini kullanılması gibi.)

“Her şeyi hükûmetten beklemeyelim. Bu irsî hastalığı tedavi edelim. Artık lisanımızın ıslah ve tasfiyesini de hükûmete, maarif nezaretine bırakır ve beklersek vay halimize...”

Her bir bireyin bu konudaki çalışmaları, toplum yararına atılabilecek bir adımdır. Osmanlı Devleti’nin 1909-1910 yılları arasında yaşadığı zorluklar (özellikle Libya’nın kaybedilmesi ve Balkanlar’da ayaklanma hareketlerinin başlaması) göz önünde bulundurulduğunda yerinde bir söylem olduğu söylenmelidir.

Osmanlı’nın kendi içinde yaşadığı karışıklıklar, özellikle de Balkanlar’da meydana gelen millileşme hareketleriyle birlikte toprak kaybetmeye başlaması, güveninin sarsılmaya başladığı bir dönemi oluşturmaktadır. Millileşme artık tüm dünya için kaçınılmaz bir fikir haline gelmiştir. Bu hareketin ilk ve en önemli maddesi ise saf bir dile sahip olabilmektir. Genç Kalemler hareketinin temsilcileri işte bu anlamda bir reform başlatmış ve yayınladıkları bildirgede kamuoyuna sunmuştur. Arap ve Fars edebiyatının etkisinde gelişen Divan edebiyatı gramer konusunda eleştirilmiş ve “eskiye” bağlılığın kesilmesi gerektiği söylenmiştir.

Daha önce Türk edebiyatında yayınlanmış ilk beyannameyi Fecr-i Âti’nin yapmış olması bana bu iki topluluk arasında karşılaştırma yapma imkânı sağladı. Her iki topluluğun da eskiyi geride bırakarak yeni olanı benimseme konusunda iddialı ve sert bir tavrı vardır. Genç Kalemler’in “aşk ve hayaller” i realite bakımından eleştirmesi Fecr-i Âti’nin getirmek istediği yeniliklerden farklı bir konu olmuştur. Fransız sembolistlerinden etkilenen bu topluluk “melankolik serseri”lerden oluşan Servet-i Funun topluluğunun devamı niteliğinde olması ve onlardan “daha kalıcı” eserler verme iddiasıyla öne çıkmıştır. Oysa Genç Kalemler onlar kadar kişisel ve katı bir iddia içerisinde değil, “ülkenin istikbali” adına “olması gereken”i savunan bir tavırla beyannamelerini sunmuşlardır. Ağır ve süslü dil kullanımına devam eden Fecr-i Âti topluluğu hem Avrupa’da doğan edebi akımların etkisinde hem de Divan edebiyatının etkilerinin bulunduğu eserler vererek “anlaşılmaz bir dil ve edebiyat” içerisine girilmiştir. Genç Kalemler yayınladıkları beyanname de görüldüğü gibi diğer toplulukla karşılaştırıldığında edebiyatta işlenmesi gereken konu ve içerikleri konusunda herhangi bir açıklama yapılmamıştır. “Millet ve dil” konusunda yapılması gereken devrimin yalnızca edebiyat sahasında değil, siyasi sahada da yararlı olacağının bilgisini veren bir bildirgenin yayınlanması Türk edebiyatına getirilen bir yenilik olmuştur.

KAYNAKÇA

Yöntem, Ali Canip (1935), Ömer Seyfeddin Hayatı ve Eserleri, İstanbul: Muallim Ahmet Halit Kitaphanesi

ŞİİR

Ezgi Ülkü AYKUT

© ezgi_ulk_aykut

Akış

Zamana hükmetmenin yolları yok bende,
Biliyorum, rüzgâr hangi boşluğu doldurursa, oraya.
Ve şimdi, bu yalın anın eşliğinde
Düşlerimi, heveslerimi, fısıldanmış dilekleri
Bir bir bırakıyorum ardımda.

Ne bir yargı ne bir hırs yüklenmeden,
Kendi yolumda, kendi sessizliğimle,
Yavaşça geçip gidiyorum.
Bir başkası kalabilir geride,
Zaman onları da öğütür,
Çünkü bu yol,
Ne bir zaferle taçlanır ne bir yenilgiyle sonlanır.

Sadece akış...
Ve ben, akıntıya karşı yüzmekten vazgeçiyorum.

RÖPORTAJ

Serkan AYDIN

serkanaydin_onstage

“Belki bir Chopin nocturne
ya da Bach prelüdü.”

GÜLSİN ONAY

Gülsin Onay

İlk resitalini altı yaşında TRT İstanbul Radyosu’nda veren Gülsin Onay, piyano ve müzik eğitimi yolculuğuna oldukça küçük yaşta, yaklaşık 3.5 yaşında başlamış. Annesi piyanist, babası ise kemancıydı ve müziğe olan tutkusu ailesi tarafından desteklendi. Özellikle annesinin müziğe olan sevgisi, onun için önemli bir ilham kaynağı olmuş.

Kariyeri boyunca pek çok müzisyenden ve sanatçıdan ilham almış. Özellikle büyük piyanistlerin yorumları ve performansları ona ilham vermiş. Ayrıca, hocaları A. Adnan Saygun, Mithat Fenmen, Nadia Boulanger ve mentorleri de Onay’ı yönlendiren önemli figürlerdi.

Gülsin Onay’ın Erenköy’deki ailesi ile yaşadığı köşkte, üzüm bağları, gül bahçeleri olan bu mekan, birçok anı barındırıyor; özellikle müzikle dolu günler ve ailesiyle birlikte zaman geçirdiği o tatlı anıları asla unutamıyor. Aslında hikayesi Erenköy’deki bu köşkte başlamış.

Dünyaca ünlü müzik eleştirmeni Peter Cosse, Gülsin Onay için şöyle demiş;

“Duyarlı bir keskinliğe ve zeki bir parıltıya, en hassas şeyleri bile maharetli parmaklarına neredeyse gülümsercesine emanet etme yeteneğine sahip ve tutkulu bir sanatçı. Hayal gücü yüksek, mükemmel bir piyanist.”

Dünya çapında bir yeteneği yakından tanımanın keyfini sizlerle paylaşmak istedim ve başladık tatlı sohbetimize. Ben sordum ve tek bir sorumu cevapsız bırakmaksızın yanıtladı. Sohbate başlamadan önce, dünya çapında bir sanatçı ile tanışmak ve sohbet fırsatını bana verdiği için kendisine çok teşekkür ederim.

Müzik oldukça uzun soluklu bir sanat dalı, seneler içinde tekniğinizi nasıl geliştirdiniz? Eğitim hayatınızda sizin için en önemli öğretmeniniz kim?

Tekniğimi geliştirmek için sürekli çalıştım. Farklı repertuvarlar denemek, ustalık sınıflarına katılmak ve farklı müzisyenlerle iş birliği yapmak benim için çok önemliydi. En önemli öğretmenim, bana sadece teknik değil, aynı zamanda müziğin ruhunu da öğreten hocalarımdı.

İlk konseriniz veya solo repertuarınızı nasıl oluşturdunuz?

İlk konserim, benim için çok heyecan vericiydi. Altı yaşındayken İstanbul Radyosu’nda verdim. Repertuarımı oluştururken hem klasik eserleri hem de kendi duygularımı yansıtan parçaları seçmeye özen gösterdim. Bu süreç, beni daha iyi tanımama yardımcı oldu.

Günlük çalışma düzeninizi merak ediyorum. Neler yapıyorsunuz?

Günlük çalışma düzenim oldukça disiplinli. Genellikle sabah erken saatlerde başlarım. Isınma egzersizleri, teknik çalışmalar ve repertuvarıma odaklanırım. Ayrıca, zaman zaman yeni eserler öğrenmek için farklı stilleri de deniyorum.

Polonya Hükümeti tarafından Frederic Chopin yorumlarınız neticesinde Polonya Devlet Nişanı ile onurlandırıldığınızı biliyor ve takdir ediyoruz. Sizin için Frederic Chopin neler ifade ediyor?

Chopin, benim için sadece bir besteci değil, aynı zamanda duyguların en derin ifadelerinden birini sunan bir sanatçı. Onun eserlerinde, romantizmin ve melankolinin derinliğini buluyorum.

Konser vermeyi çok sevdiğiniz ve size ilham veren mekanlar olduğunu biliyoruz, nereler?

Mekanlar, her biri farklı bir atmosfer sunuyor. Özellikle tarihi konser salonları ve açık hava etkinlikleri benim için ilham verici. Bu mekanlarda performans sergilemek, müziğin ruhunu daha da derinleştiriyor.

Sahneye çıkmadan önce, yıllar geçmesine rağmen heyecan oluyor mu? Ne hissediyorsunuz?

Evet, sahneye çıkmadan önce hâlâ heyecanlanıyorum. Bu, müziğe olan tutkumun bir göstergesi. Her konserde yeni bir deneyim yaşıyorum ve bu beni heyecanlandırıyor.

Konser öncesi nasıl hazırlıyorsunuz? Bizlerle en unutulmaz konser hatıranızı paylaşır mısınız?

Konser öncesinde derin nefes alırım ve zihnimi sakinleştiririm. Unutulmaz bir konser anım, bir yaz akşamı açık hava konserinde yaşandı. Dinleyicilerin her notaya eşlik ettiğini görmek harikaydı.

Sizi en çok etkileyen müzisyenler kimlerdir?

Bach, Chopin, Liszt gibi klasik bestecilerin yanı sıra, modern müzisyenlerden de ilham alıyorum. Her biri, farklı bir bakış açısı sunuyor.

Tüm dünyada müzik anlayışı değişmeye başladı. Sizin bu konudaki düşünceniz nedir?

Müzik, her zaman evrilen bir sanat dalıdır. Teknolojinin etkisiyle yeni tarzlar ve yaklaşımlar ortaya çıkıyor. Bu değişimler müziği daha geniş kitlelere ulaştırma fırsatı sunuyor.

Türkiye’de Klasik Müziğin gelişimini sizce nasıl?

Türkiye’de klasik müziğin gelişimi oldukça heyecan verici. Genç yetenekler, yeni projeler ve festivallerle müziği ileri taşıyor. Ancak daha fazla destek ve fırsat sağlanması gerektiğine inanıyorum.

Size ilham veren yerel müzik unsurları nelerdir? Etnik müzik ile klasik müzik arasında herhangi bir bağ var mı?

Yerel müzik unsurları, zengin kültürel mirasımızı yansıtıyor. Etnik müzik, klasik müziğe farklı bir renk katıyor ve bu iki tür arasında güçlü bir bağ olduğuna inanıyorum.

Piyano çalmak sizin için ne anlama geliyor? Bir müzisyen ve sanatçı olarak başarı kriteriniz nedir?

Piyano çalmak, benim için bir ifade biçimi. Müzik, duygularımı ve düşüncelerimi en iyi şekilde aktardığım yol. Başarı kriterim, dinleyicilere duygusal bir deneyim sunabilmek.

Almanya’nın en köklü gazetesi Göttinger Tageblatt’ta Alman dinleyicisine şu sözler ile takdim edilir:

“Piyanist, sadece olağanüstü teknik ustalığı ile değil, müzikal zekâ ve anlayışın sık rastlanmayan bir birleşimi ile de dinleyiciyi fethediyor. İhtişam, olağanüstü cümleleme, müzikal enerji ve zekâ mükemmel biçimde dengeliyor.»

Genç müzisyenler yollarını nasıl bulacaklar, onlara önerileriniz neler?

Genç müzisyenlere önerim, kendilerini sürekli geliştirmeleri ve farklı stilleri denemeleri. Ayrıca, diğer müzisyenlerle iş birliği yapmak ve sahne deneyimi kazanmak çok önemli.

Yıllarca aynı parçaları defalarca çalıyorsunuz. Bu müziklerin güncel kalmalarını nasıl sağlıyorsunuz?

Her çaldığım parçada yeni bir şeyler keşfetmeye çalışıyorum. Eserlere farklı bir bakış açısı getirerek, onları sürekli taze tutuyorum.

Tüm dünyaya ilham veren ünlü bestecilerin eserlerini yorumlarken hangi duyguyla hareket ediyorsunuz? Bu eserlere yeni bir ruh kazandırmak zor olmuyor mu? Bu doğrultuda sizi besleyen güç nedir?

Eserleri yorumlarken, her zaman duygusal bir derinlik arıyorum. Bestecilerin ruhunu anlamaya çalışmak, benim için çok önemli. Bu süreçte, müziğin gücü ve dinleyicilerin tepkileri bana ilham veriyor.

Tüm dünyada bilimsel sanatın gelişim kuralları sizce nelerdir?

Bilimsel sanatın gelişiminde eğitim, deneyim ve sürekli yenilikçi yaklaşımlar önemli. Sanat, bilimle bir araya geldiğinde daha da güçleniyor.

Başarılı bir müzisyen olmak için müzik yeteneğinin dışında, farklı beceri ve yeteneklere ihtiyaç var mı?

Evet, başarılı bir müzisyen olmak için sadece müzik yeteneği değil, aynı zamanda iletişim becerileri, sahne deneyimi ve disiplin de gerekiyor.

Size ilham veren kaynaklar neler?

Doğa, sanat, edebiyat ve insan ilişkileri, benim için ilham kaynakları. Her biri, müziğime farklı bir yön katıyor.

Meslek hayatınızda sizi en çok mutlu veya mutsuz eden konserleriniz var mı?

En mutlu olduğum konser, dinleyicilerin her anı benimle paylaştığı bir etkinlikti. Mutsuz olduğum bir konser ise, beklediğimden daha fazla hata yaptığım bir deneyimdi ama bu da öğrenme sürecimin bir parçasıydı.

Kiminle aynı sahnede çalma veya çalışma imkânınız olsun isterdiniz?

Pek çok müzisyenle çalışmayı çok isterim ancak özellikle Anne-Sophie Mutter ile müziği paylaşmak benim için bir hayal.

Çok fazla seyahat ediyor, çok çalışıyor ve çok konser veriyorsunuz. Zor ve stresli zamanlarla nasıl baş ediyorsunuz?

UNICEF 'Okul Ekliyoruz Kampanyası'na Yeni Yıl Hediyesi / Gece Müziği Resitali / Bilkent Konser Salonu, 08.01.2008

Sevda Cenap And Müzik Vakfı Onur Ödülü Altın Madalyası Takdim Töreni / MEB Şura Salonu, 04.12.2007

Motivasyon kaynağınız nedir?

Stresle başa çıkmak için yumuşak spor, yürüyüş yapmayı ve meditasyonu tercih ediyorum. Müzik, benim en büyük motivasyon kaynağım.

Peki bunca koşturma içinde özel hayat? Hiç evlendiniz mi? Evlendiyseniz, çok yoğun bir müzisyen olarak siz ya da eşiniz zorlandınız mı? Seyahatler ve özlemler açısından zor olsa gerek.

Özel hayatım da benim için çok önemli. Evlendiğimde, yoğun programlarımız nedeniyle zorluklar yaşadık ama iletişim ve anlayışla üstesinden geldik. Çocuklarım ve torunlarıma zaman ayırmaya çalışıyorum... Babam da doksan altı yaşında, ona da elimden geldiği kadar zaman ayırıyorum.

Gelecekte sizi heyecanlandıran bir planınız veya çalışmanız var mı?

Gelecekte yeni eserleri repertuvarıma almayı ve farklı projeler üzerinde çalışmayı planlıyorum. Bu, benim için heyecan verici bir yolculuk olacak.

Mesleğiniz ile ilgili en büyük korkunuz nedir?

En büyük korkum, müziğin ruhunu kaybetmek veya dinleyicilere yeterince ulaşamamaktır. Bu nedenle sürekli kendimi geliştirmeye çalışıyorum.

Ordu'da yapmış olduğunuz konserde duygu ve düşüncelerinizi merak ediyorum. İlgi nasıldı?

Ordu'daki konserim, duygusal açıdan çok özel bir deneyimdi. Dinleyicilerden gelen sıcak ilgi beni çok mutlu etti ve bu anı asla unutmayacağım. Ayrıca doğanın güzelliği beni büyüledi.

Kendinize sessizce hangi müziği fısıldardınız?

Kendime, huzur veren ve içsel bir yolculuğa çıkaran bir müziği fısıldardım; belki bir Chopin nocturne ya da Bach prelüdü.

Hayat felsefenizi ve müziğin sizin için ne ifade ettiğini merak ediyorum.

Hayat felsefem, her anı dolu dolu yaşamak ve müziğin duygusal bir iletişim aracı olduğunu düşünmek. Müzik, benim için bir yaşam biçimi ve kendimi ifade etme yoludur.

Müzik yapmak isteyenlere önemli bir tavsiyeniz var mı?

Müzik yapmak isteyenlere tek bir tavsiyem var; sevdiğiniz müziği yapın ve içten gelerek ifade edin. Disiplinle çalışmayı asla bırakmayın ve her zaman yeniliklere açık olun.

Son olarak ne söylemek istersiniz?

Her anı dolu dolu yaşamak ve sevdiklerimize değer vermek önemlidir.

Teşekkür ederim! Sevgilerimle

Bu güzel sohbet için zaman ayırdığınız için ben teşekkür ederim.

Gülsin Onay, Müzik yaşamına "Harika Çocuk" olarak başladı, önemli müzisyenlerle çalışmalar yaptı. Chopin icracısı olarak uluslararası alanda kendini kabul ettirdi. Ahmed Adnan Saygun'un en güçlü yorumcusu olarak kabul gördü. Saygun'un eserlerinin dünya çapında tanıtılması, sevilmesi ve icrası konusunda öncülük etmektedir. Devlet Sanatçısı unvanı verilmiştir. Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Solisti'dir ve Bilkent Üniversitesi'nin de sürekli sanatçısıdır. Ayrıca 2003 yılından buyana UNICEF Türkiye İyi Niyet Elçisi'dir.(1)

Kaynak (1) Wikipedia

Şiir

Şoreş YAŞLI

soresyasli

Aşk ve Kadın

Soluğunda dağ rüzgârı taşıyan kadın
Kutsal suyundan içip dağların
Seherinde bir masal doğurdun
Saçının örgüsünden.
Aşk koydular adını.

Yeşeren güneşten koparıp dal dal,
Gülüşünle kor düşürdün
Toprak anaya
Göğün yedi katından.
Tohum oldun filizlendin dal ile
Emek oldun alınlarda ter ile
Ellerinde baharın mis kokusu,
Kapkara bir havada gözyaşın ile
Yüzünde gecelere bir ay doğurdun.
Saçlarında yedi rengin ahengi,
Her telinde bir evrenden
Bin ayrı sevgi
Aşk koydular adını.

Onlar kopardıkça sen çoğaldın
Güzelliği çaldılar,
Umudu gözündeki ferden doğurdun,
Koynunda milyon yıl taşıdığın güneşi...
Ey toprak ananın kız kardeşi
Ey doğanın güzel ve gamlı kızı
Bedeninde gizlediğin her bir sıvı
Ruhunda gezinen her korkuyla
Doğurdun ateşi...
Aşk koydular adını.
Ruhunda Afrodit var
Ruhunda doludizgin sevdalar
Şimdi yine haykırmak gerek
Geçmişin zindanına seslenerek..
Yenmelisin bu uğursuz zamanı
Susma sevda kadını.

Yağmur AYAN

ygmrayan

Kupalar

Üç yıl önce gittiğimiz seyahat vardı ya hani. Oradan da bir kupa almıştın diğerlerinin yanına. Her zaman aldan güller biten yanağına kupayı dayayarak, “Bu kaçınıcı sevgilim?” demiştin o gün. Saymaya gerek yoktu ki...

Karşımdaki rafları izliyorum bugün uzun uzun. Sanki yapacak başka bir şey yok gibi izliyorum. Evet, yok. Çünkü saymaya karar verdim. Sana cevabını verebilmek için.

Bir... İki... Üç...

Şu mavi, üstünde bir çift güvercin -birinin başında zeytin dalından taç- olan kupayı yağmurlu ve soğuk bir kış akşamında almıştık. Yeni tanışıyorduk o zamanlar, kafelerde falan buluşuyorduk. Ellerimiz ilk kez o gün birbiriyle buluşmuştu. Ayı ayrı üşüyüp birlikte ısınan ellerimiz...

Dört... Beş... Altı...

İnce saplı, kısa boylu ve çiçeklerle bezeli olan... Çay içerken en çok onu tercih ederdin. Bir gün pikniğe bile getirmiştin hatta. Çayı şekerli içtiğimi öğrendiğin gündü, önceki buluşmalarımızda hep kahve içmiştik çünkü.

Yedi... Sekiz... Dokuz...

Ha! İşte bak işte! Şu... Bana seçtirmiştin. Tatlı, sakın bir yaz akşamında gezerken butiklerin birinden almıştık. Üstünde efil efil uçuşan sarı uzun bir elbise vardı. Saçların... O zamanlar kısaydı. Dalga dalga...

On... On bir... On iki...

Çorba kâsesi kılıklı... Sen öyle derdin. Aslında onu kullanıp kullanmadığını hatırlamıyorum da.

Etrafıma çöken bir ağırlık var. Karşımda yüzün... Gülüşün soluyor. Neden?

On üç... On dört... On b... **Çınçın ting ting...**

Özür dilerim. Özür dilerim. Özür dilerim. Anlıyorum. Ben aslında anılarımızı sayıyorum. Sonuncusu kırık dökük, parça parça... Dağılmış.

Şimdi ne yapacağım? Kızmadın değil mi bana?

Tutamadım. Tutamıyorum, ben... Artık kendimi tutamıyorum. Ağlamak... Ben ağlamak istiyorum. *Artık...* Artık ağlayabiliyorum. Sisli gözlerimle kırılan parçaları inceliyorum. Evet, dağıldılar ama bir zamanlar birlikte var oldular. Tıpkı bizim gibi. Gülümsüyorsun. Aldan gül bitiyor yanaklarında. Ve ben, seni hep öyle hatırlayacağımı biliyorum.

Utku Ceren DENİZ

utkucerendeniz

Tabuların Tamusu

Üçüncü Bölüm

Kitaplarla ilk buluşma

O sabah işe giderken mütemadiyen gördüğü haraza manzaralarından birine denk geldi Bonobo, bir süre ne olduğunu anlayamadı, dikkat kesilince idrak etti neler olduğunu; timsahlar semtin merkezinde üst üste yığıldıkları onlarca kitabı aleve veriyor, kitapların yakılmasına karşı gelenleri ellerinden ayırmadıkları titanyum sopalarla evire çevire dövüyorlardı. Karışıklıktan doğan gürültü, karşı gelenlerin pumasıyla diner gibi oldu. Olduğu yerde mihlanan Bonobo kitaplardan çıkan dumana bakakalmıştı, dumanlar faşizmin alegorik bir simgesi olarak yükseliyordu göğe...

Ne kadar da korkuyordu timsahlar kitaptan ve diğerlerinin kitap okumasından. “Timsahlar kitapları yaktığına göre, kitaplar güzel bir şey olmalı.” diye düşündü Bonobo. Tafsilatıyla içerisinde yaşadığı ülkenin hayvanlarını düşününce aslında kitapları yakmanın gereksiz olduğunu fark etti; bir değeri, bir kültürü ya da bir milleti yok etmek için kitapların yakılmasına gerek yoktu, kimsenin kitap okumadığı ya da okuyamadığı bir sistem yaratmak yeterliydi. Ve zaten, halihazırda kakistokrasi ile yönetilen ülkesinde kimse kitap okumasın diye her şey yapılmaktaydı; halkın yarısından fazlası asgari ücretle geçinmekteydi, yüksek enflasyondan bittabi kitaplar da etkilenmişti, kitaplar diyardaki diğer ülkelerden daha pahalıya satılmaktaydı, asgari ücretten can çekişen hayvanlar kitaba vereceği birkaç banknotu lüzumsuz görmekteydi, zira neredeyse bir günlük yemek paralarına eşdeğerdi o para. Kitapların ruhun gıdası olduğunu bilen bir azınlık hala yaşıyordu elbet, lakin onlar da zifiri bir yalnızlığın pençesindeydi, eskisinden çok daha az kitap okudukları ve edebi değeri olan kitap bulamadıkları için meyustular. Neşredilen kitapların birçoğu rejime hizmet eden ya da henüz bekaret topraklarında yürüyen ergenlerin kösnül duygularına oynayan kitaplardan ibaretti; ya kanaat edip tamahkâr olmamayı öğütlerdi kitaplar, ya da iki sayfada bir seviştirilen karakterler üzerinden hayali tatmine ulaşmayı sağlardı. İki cümleyi bir araya getiremeyenlere ne yazar denirdi ne de yazdıklarına kitap; yazıktı o kitaplar için kesilen ağaçlara...

Bonobo, yakılan kitapların yüzünü sıyıran dumanlarından etkilenmişti fakat etkilenen vücudu değil, ruhunun solunum sistemi. “Ben neden kitap okumuyorum?” diye sordu kendine ve farkında olmasa da bir ışık yaktı içinde. Ayna vazifesi görüp içimize bakmamızı sağlayan kitapların yokluğunun sorgulanışı bile farkındalık yarattırdı çünkü. Cascavlık alandan düşünceli gözlerle uzaklaştı Bonobo, maymun peykerine düşen şüphe tohumları ilk meyvelerini vermek üzereydi.

O gün, iş yerinde, öğle molasına her zamanki gibi Sardinya ile çıktı. Ona en son hangi kitabı okuduğunu sordu. “Kitap okumaya vaktim yok.” dedi eşek Sardinya. “Bazen gazete okurum, hepsi o kadar.”

“Yanlı gazeteleri mi? Gerçek gazetecileri öldürdüler! O okuduğun şey gazete değil!” diye homurdandı Bonobo, kayıtsız kalan Sardinya’nın nazarlarına dikkat kesilerek sordu. “Ya kitap okumak su içmek kadar elzemse ve biz kitaplardan kaçarak şuursuz bir mutlulukta debeleniyorsak? Hiç düşündün mü? Mutsuzluğun yokluğu mutluluk demek değildir ki, biz bilmeyi ve öğrenmeyi seçmeyerek mutsuzluktan kaçtığımızı sanıyoruz belki de ama mutlu da olamıyoruz ki! Düşünmenin verdiği ağrıdan ve acıdan kaçıyoruz galiba.” dedi Bonobo, gün içinde yaptığı araştırmalardan bir anekdot okudu. “Bak! Birçok yazar, dünyayı kelimelerin ve kağıtların yönettiğini söylüyor. Çünkü herkes ölür, kitaplar ölmezmiş. En üst halimize ulaşabilmek için ihtiyacımız olan tek şey kitaplarsa? Ya ne kadar cahil olduğumuzun farkında bile değilsek? Cehaletin zararı cahile değildir ki, cahilin çevresindekileredir. Hiç düşündün mü bunu?” Duraksadı Bonobo, “Tabii bunu düşünmek için bir bilinç gerek.” dedi fısıldayarak.

Etkilenmişti Sardinya; ağzındaki otları ve samanları yuttu Bonobo’ya düşünceli gözlerle bakarken. “Doğru söylüyor olabilirsin.” dedi uzun ağzındaki devasa dişlerini temizledikten sonra. “Timsahlar okuyan nesilden hoşlanmıyor. Geçen, bir okulun rektörü ‘Bize cahil nesil lazım.’ dedi. Cahilleri daha kolay kandırıyorlar ya...” Güzeller güzeli gözlerine doluşan vehmi onaylayan çocuksu bir soru sordu. “Aklım yeter mi ki benim okumaya?”

Tiz bir kahkaha attı Bonobo, yayvan ağzının içindeki yer yer gedikli dişlerini vura vura güldü, çevredeki hayvanların bir lahza dikkatini çekti, neyse ki hemen yemeklere döndü kafalar, yarım saat gibi az bir vakit diliminde yemeklerini yiyip işlerinin başına dönmeleri istendiğinden kimsenin kimseyle kaybedeceği zaman yoktu. Bonobo, elindeki meyveyi ısırp koca ağzının içinde geveledi. “Okuduğunu anlamak, okumaktan daha önemli, doğru! Alemsin Sardinya, neden yetmesin? İlk adımı her gün yarım saat kitap okumakla atalım. Aynı anda başlayalım, böylelikle kitaplardan konuşabiliriz. Daha önce hiç kitaplardan konuştun mu?”

Konuşmadığını kafasını iki yana sallayarak ilette Sardinya, büzüştürdü dudaklarını.

“Olsun! Ben de konuşmadım ama kitaplar hakkında konuşabilmenin büyük bir huzur olduğunu okudum.” dedikten sonra bir ısırik daha aldı meyveden Bonobo.

Dinine büyük bir bağlılık duyan Sardinya “İlk emir de ‘Oku!’ değil mi zaten?” diyerek tasdikledi arkadaşını.

Kitaplar aklın ve ruhun hastanesiydi; akılları koflaşan, ruhları çürümeye başlayan bu iki arkadaştan birinin çıkış yolunu bulması, diğerinin de onu izlemesiyle hastanenin yollarına düşüldü. En yakındaki kitabevine girip kendileri için en uygun kitabı aramaya koyuldular; kitabevinin başındaki personellerin tümü kurtlardan oluşuyordu, en yakındaki kurda danıştılar önce, kurt onların kitaplarla ilk kez haşır neşir olacağını duyunca kulaklarını dikleştirerek “Size hangi kitapları vereceğimi biliyorum!” dedi ve kitapları bulunduğu raftan ağzıyla ayırıp maymuna uzattı.

“Benim hayatımı değiştiren iki kitap: Küçük Prens ve Martı Jonathan Livingston!”

Kitapların konusu hakkında bilgi vermesini istediler kurttan. Yer yer beyazların bulunduğu sarımsı kıvıllı postunu kabartarak “Seve seve... Ben sadece vahşi bir kurt değilim, aynı zamanda bir kitap kurduyum da.” dedikten sonra bir kahkaha patlattı ve kitapları pençelerinin arasına alarak başladı anlatmaya. “Küçük Prens kitabı, çocuk kitabı olmayan bir çocuk kitabıdır. 7’sinden 70’ine kadar herkesin okuyabileceği ender kitaplar vardır, bu kitap da onlardan biri. Yetişkinler için yazılmış bir çocuk kitabı! Yazar yetişkinlere meramını bir çocuk kitabıyla anlatıyor, çocukken kurduğumuz hayallerin sınırsızlığını hatırlamamızı sağlıyor, büyüdükçe sığlaştığımızı anırtıyor. Kitaptaki erginler sığ ve yüzeyselken, çocuklar dünyanın güzelliklerinin farkında. İçimizdeki meraklı çocuğu yeniden canlandırmamız için Küçük Prens’ten daha iyisi henüz yazılmadı... Martı Jonathan Livingston’a gelince; yazarı da tıpkı Jonathan gibi uçmaktaydı, kendisi bir pilottu, hikayelerinde kurgu dışı tarzını uçmak metaforuyla anlatmıştır bu sebepten. Martı Jonathan Livingston 10bin kelimedenden az bir eser olmasına rağmen çok satmıştır, büyük başarı! Yazar, toplumdan dışlanan martı Jonathan ile bizi düşünmeye sevk ediyor. Neden azla yetindiğimizi, neden özgürlüğümüzü kazanmak için çaba sarf etmediğimizi, neden sorgulamadığımızı soruyor alt metinlerde. Toplumdan dışlanana değiniyor; bir işi diğerlerinden farklı yapıyor oluşumuzun bizi özel kıldığını anlatıyor. Aslında baş karakter martı Jonathan dışlanmış olmaktan üzgün değil, onun asıl üzüntüsü diğerlerinin kendisi olma özgürlüğünü henüz tadamamış olması.”

Bonobo ve Sardinya, kurdun kitapları anlatmasıyla daha da heyecanlanmıştı, kurda birkaç kez teşekkür ettiler. Bonobo bir de siyasi bir kitap almak istiyordu, fakat artık hükümeti eleştiren tek bir hayvanın kalmadığı gibi kitabın da kalmadığını öğrendi. Kurt, keskin gözleriyle içten içe fokurdayarak tısladı. “Siyasi kitapları yakıyorlar. Bu kitapları da çok okuyan olmadıkları için tutuyorlar.”

Kitapları çantalarına tıkıştırıp asgari ücretle çalışan iki hayvan olarak paralarını harcayabilecekleri en iyi yere harcadıklarından ve kendilerine nasıl bir yatırım yaptıklarından bihaber döndüler evlerine. Çıkmanın umarı yokmuş gibi görünen bir labirentte en doğru köşeyi dönmüşlerdi, kitaplara yönelerek çıkışı hızlandırmışlardı. Sardinya yere çömelip kitabını önüne koydu, martı Jonathan ile tanışmak için sabırsızdı, Bonobo’nun hevesi onu da etkilemişti. Uzun kirpikli gözlerini kapatıp, nal çakılı ayaklarıyla rastgele bir sayfa açtı, gözüne ilk çarpan tümceyi okudu. “Yaşamın anlamını, daha yüce bir amacını bulan ve ona ulaşmaya çabalayan bir martıdan daha sorumlu biri olabilir mi? Binlerce yıldır balık kafaları kovalayıp durduk, ama şimdi bir yaşama nedenimiz var: öğrenmek, keşfetmek, özgür olmak!” demişti yazar. “Özgür olmak...” diye tekrarlardı Sardinya, o gece saat on gibi başına oturduğu kitabı anca gece yarısından sonra bırakabilirdi. Aklında kalan sözlerden birini içinden tekrarlayarak daldı rüyalara. “Düşüncelerinize vurulan zinciri kırın, göreceksiniz ki bedeniniz de zincirlerini koparıp atacaktır.”

Bonobo da Sardinya’dan pek farklı değildi; ondan farklı olarak, kitabı okumadan önce kapağını sevdi biraz, kapağındaki sarı saçlı erkek çocuğuna ve kıvıllı çalan tilkiye baktı; ikisinin de arkası dönüktü, çocuğun kaşkolü ve tilkinin kürkü dalgalanıyordu, yüzleri yıldızlara dönüktü. “Sanırım yıldızları izliyorlar...” dedi Bonobo. Açtı, daldı gitti hayaller alemine, elindeki kalemle hoşuna giden cümlelerin altını çizmeye başladı, anlayamadığı ve çizdiği yerleri sesli okumayı da ihmal etmiyordu. “Yalnızca kalbinle iyi görebilirsin, asıl önemli olan şeyler gözle görünmez.” O gece rüyasında, Küçük Prens’e ve tilkiye birer adet gül verdiğini gördü, gülümseyerek uyandı. “Gülünü bunca önemli kılan, uğrunda harcadığın zamandır!” diye tekrarlardı içinden. Bir kitap ilk kez rüyasına giriyordu ve ilk kez, uyandığında dimağında yer etmiş kitap cümlelerini mırıldanıyordu. Farklı hissediyordu, alnında bir ışık varmış gibiydi, çehresine akşam güneşi düşmüştü sanki.

Seçim propagandalarının başladığı bir sabahtı; kitap okumaya başladıkları gecenin gündüzünde seçim şarkılarıyla işe gitmeyi ikisi de oldukça nüktedan bulmuştu. Şovenistlerin, komünistlerin, cumhuriyetçilerin, liberallerin, demokratların arasından vardılar işe. Masalarına doğru yürürken seçim dedikodusu yapmaya başladılar.

“Gördün mü? Yine iradenin bizim ellerimizde olduğunu zannettiğimiz bir seçime daha gidiyoruz.” dedikten sonra sordu Bonobo. “Hangisine oy vermeyi düşünüyorsun?”

“Hiçbirine.” dedi Sardinya, gözlerini devirerek.

“Neden?” diye sordu Bonobo, arkadaşından ayrılıp masasına oturmaya davranırken.

Alaycı bir gülüş attı Sardinya. “Çünkü ehvenişer bir tercih yapmaktan sıkıldım. Hepsi aynı dışkının laciverti...”

Kahkaha attı Bonobo. “Dışkı mı?”

“Ben artık kitap okuyan biriyim, ağzımdan çıkanlara dikkat etmeliyim. Davranışlara yansımayan ilim, ilim değildir.” Birkaç saniye güldükten sonra öğle tatilinde görüşmek üzere el sallayıp uzaklaştılar.

Öğle tatilinde tam kitaplardan konuşmak üzere hazırlanırken, başlarındaki timsahlardan biri ellerinde kolilerle çıkageldi. Kutuları açıp, içlerindeki kitapları tüm hayvanlara dağıtmaya başladı. Şaşırdı Bonobo, timsahlar kitap mı dağıtıyordu? Timsahlar yaklaştıkça, ellerindeki kitapların kapağında Kral Alavan’ın resmi olduğunu gördüler. “Ah...” dedi Sardinya. “Sen de şaşırdın değil mi? Meğer Alavan kitap çıkarmış!”

“Hangi kitabı okuyacağımıza da karışır oldular.” dedi Bonobo gözlerini ser timsahların üzerinden çekmeden.

Timsah, peynir ekmek gibi dağıttığı kitaplardan birini zerre eğilmeden fırlattı Bonobo ile Sardinya’nın önüne. İki arkadaş, Alavan’ın kitabını ellerine alıp sathice incelemeye başladılar. Kakistokrasi düzeninin lideri, zaman kaybetmeden kelimelerin gücüne sarılmıştı demek... “Daha Mutlu Bir Diyar İçin” idi kitabın ismi. Kitabın ismini görünce sarakaya aldı Bonobo. “Daha mutlu mu? Mutluyuz da daha mı mutlu olacağız şimdi?”

Güldü Sardinya. “Öyleymiş. Ama bak, o da fark etmiş kelimelerin istediğinde yapıcı, istediğinde yıkıcı olabilen gücünü!”

Bonobo, timsahların arasında çöpe atamayacağı kitabı giyitinin iç cebine sıkıştırdı. “Demek ki doğru yoldayız. Okumaktan daha önemli olan, ne okuduğundur. Yapmamız gereken, ne okuduğumuza dikkat etmek!”

Sardinya da tıpkı Bonobo gibi, göbeğinden sarkan kesesine tıktırdı kitabı. “Bunu okumayacağımız kesin.”

Peşi sıralanan günlerde kitaplar hakkında sohbet etmeye başlamışlardı, hemdem olmanın tohumlarını atmışlardı. Bazı geceler eve döndükten sonra bile telefonla konuşmaya devam etmelerinden kitaplar hakkında söz etmenin tadına alıştıkları anlaşılıyordu. İyi bir kitabın parayla satın alınamayacak güzellikler sunduğu aşıkardı; zihinleri daha berraktı artık, daha bilgili olmalarının yanı sıra kelime lügatları da gelişmişti, sözcük haznesinin genişlemesiyle daha sağlıklı bir iletişim kurar oldular, herhangi bir konuyu çözümleme ve alt metinleri okuyabilme özellikleri gelişti, bu gelişmeleri gördükleri an dillendirip birbirlerini takdir ettiler, methiyeler düzerek dirayetlerini güçlendirdiler, daha çok okumaya başladılar, daha çok okumaya ve dolayısıyla daha çok düşünmeye...

Görmek istediklerini kendilerinde yaratarak en üst potansiyellerine doğru yola çıktıklarından bihaberdiler. Birçok hayvan gibi başarmaktan korkmamışlardı, evet, başarmaktan korkuyordu çoğu, yapabilmekten korkuyordu, sonsuzluktan, sınırsızlıktan korkuyordu. Tıpkı yavaş yavaş kaynayan kurbağa deneyinde olduğu gibi, çoktan piştiklerinin farkında değildiler; ne de olsa Kral Alavan kurnazdı, peyderpey bozmuştu diyarın düzenini, yirmi küsur senedir süren hükümlerinin bu günlerinde ılık suya koyarak yavaşça ısıttığı kurbağaların uslu uslu yerinde oturup uyuşmuş beyinlerinden ruhlarını salmasını keyifle izlemekle meşguldü. Daha çok okuyan, daha çok düşünen bu iki arkadaş, Alavan’ın diktatörlüğü hakkında daha çok kafa yorar oldular, siyasal sohbetler aklın kapısına dayanmıştı, sorgulayan beynin uyandığının ilk bulgularıydı bunlar, Sardinya bile daha iyisini hak ettiğini fark ediyordu artık.

Bir kitapla başlayan yolculuğun onları götüreceği noktayı bilmiyorlardı; her büyük değişim gibi, bu değişim de önce içeride başlamıştı ve akabinde kabı dar gelip dışarıya taşacaktı...

Devam edecek...

RÖPORTAJ

Yasin DEDEBEKİROĞLU

@ yasindedebekiroglu

"Yani, bütün oynadığım karakterleri çok seviyorum çünkü ben zaten sevmediğim, içime sinmeyen bir işi kolay kolay kabul etmiyorum. İnsan sevdiği şeyi yapmalı bence. Hayat çok kısa, yapacaksa sevdiği şeyi yapmalı."

Melissa YILDIRIMER

Melissa Yıldırimer

Melissa Hanım merhaba.

Biz, Düş Art olarak üreten edebiyatçıları ve sanatçıları bir çatı altında toplayıp eserlerimizi dayanışma ruhuyla kitlelere ulaştırmak, aynı zamanda toplum yararına içerikler üretmek isteği ile bir araya geldik.

Öncelikle, bilinenler dışında Melissa Yıldırimer kimdir? Mesela, sizi oyuncu olmaya ilk iten, tetikleyen şey ne oldu ve bu yola girmeden önce hayatınızda bir kırılma anı yaşadınız mı?

Melisa Yıldırimer; otuz beş yaşında, Haliç Üniversitesi Tiyatro Bölümü mezunu, İstanbul'da tutkuyla bağlandığı mesleğini yapmaya çalışan, dört yaşında çok tatlı bir oğlu olan, kova burcunun tüm özelliklerini taşıyan bir kadındır, bir bireydir. Kendisine zaman zaman gıcık olsam da genel olarak çok seviyorum, çok saygı duyuyorum. Beni oyuncu olmaya iten ilk şey küçükken sahnede Genco Erkal'ı izlemektir. Bir Delinin Hatıra Defteri'ni izlemiştim babamla. O kadar büyülüyüdü ki her şey, o andan itibaren bir şekilde sahnede olmak hayalimdi. Kırılma anımsa; Dil-Tarih Fakültesi, Yunanca Bölümünü bırakıp konservatuara hazırlanmak istediğimi babama telefonda söyledim ve belirttiğim andı. O da "Sen nasıl istersen, nasıl mutlu olacaksan ben hep senin arkadayım" demişti.

Yaptığınız iş gereği birçok kıymetli oyuncuyla çalıştınız. Size ilham olan biri var mıdır? Tanışmadığınız biri de ilham olmuş olabilir. Yoksa bile izlerken büyülendiğiniz bir oyunculuk oldu mu? Olduysa karakter ve oyuncu ismi verebilir misiniz?

Bana ilham olan Türkiye'de çok oyuncu var. Ben küçükken Nilüfer Açıkalin'ı izlemeyi çok severdim. Sevil Akı, Zerrin Tekindor, Haluk Bilginer, Olgun Şimşek, Oktay Kaynarca... Çok, çok, çok güçlü oyuncular var. Tabii ki ilham almamak elde değil bu yüzden ama izlerken, spesifik bir şey söyleyecek olursam büyülendiğim yabancı oyuncular sayayım; Salma Hayek... İzlerken nutkum tutulur, çok severim, çok yakın hissediyorum ona kendimi. Frances McDormand, çok başka bir oyuncudur. Neslimizde Margaret Qualley'i izlemek benim için çok çarpıcı, gözümü alamıyorum ondan. Çok başka bir yetenek.

Platformumuzun amaçlarından biri topluma faydalı işler de üretmek, paylaşmak. Bu paralelde, bizim aracılığımızla; okurlarımıza, takipçilerimize ve elbette sizlerin hayran ve takipçilerine en beğendiğiniz oyun ve kitabın hangileri olduğunu tavsiye olması adına söyleyebilir misiniz?

En sevdiğim oyun hiç değişmedi; Federico Garcia Lorca'nın bütün oyunları aslında ama en sevdiğim Kanlı Düşün'dür. Bir şekilde onu sahneye koymak isterim. En sevdiğim kitap da J.D. Salinger'dan Çavdar Tarlasında Çocuklar'dır. Beni çok etkiler.

Bir kitabın filme uyarlanmasını isteseniz bu hangi kitap olurdu ve siz hangi rolü canlandırmak isterdiniz? Dünya tiyatro klasiklerinden hangisinde, hangi rolde oynamak isterdiniz? Bir de çalıştığınız işler içerisinde kendinizin oynadığı, canlandırdığı karakterler arasında en beğendiğiniz karakter hangisi oldu?

Roman olarak hiç düşünmedim ama dünya tiyatro klasiklerinden Macbeth oyununu çok severim, o kırılma anlarının yaşanması ve Lady Macbeth'i oynamayı çok istedim. Bir de Bir Yaz Gecesi Rüyası'nda Puck'ı oynamayı çok isterdim. Hiç yapmadım, hiç denemedim öyle bir rol. Atlayan, zıplayan, uçan, kaçan bir karakter. Onu oynamayı isterdim.

Oynadığım karakterler arasında en sevdiğim... Yani, bütün oynadığım karakterleri çok seviyorum çünkü ben zaten sevmediğim, içime sinmeyen bir işi kolay kolay kabul etmiyorum. İnsan sevdiği şeyi yapmalı bence. Hayat çok kısa, yapacaksa sevdiği şeyi yapmalı. Ama illa bir şey söylemem gerekiyorsa Eşkiya Dünyaya Hükümdar Olmaz'da Derya karakterinin benim için ayrı bir yeri var. Tiyatroda ayırmak çok zor ama geçen sezon oynadığım Yıllar Sonra #Tbt oyunundan Zeynep karakterinin yeri başka.

Şu an içinde olduğunuz bir proje var mı? Gelecekte içinde yer alacağınız bir proje var mı?

Evet var. Şu an Nushu Tiyatro Yapımı'nın Nisan'da premier yaptığı Marina Carr'ın yazdığı Kediler Bataklığında adlı tiyatro oyununun provalarındayım. Umarım gelecekte de devam eder, üç beş sezon. Çünkü çok seviyorum bu oyunu. Bakalım, nasıl olacak? Biz de heyecanlıyız.

Dijital platformlar hakkında düşünceleriniz nelerdir?

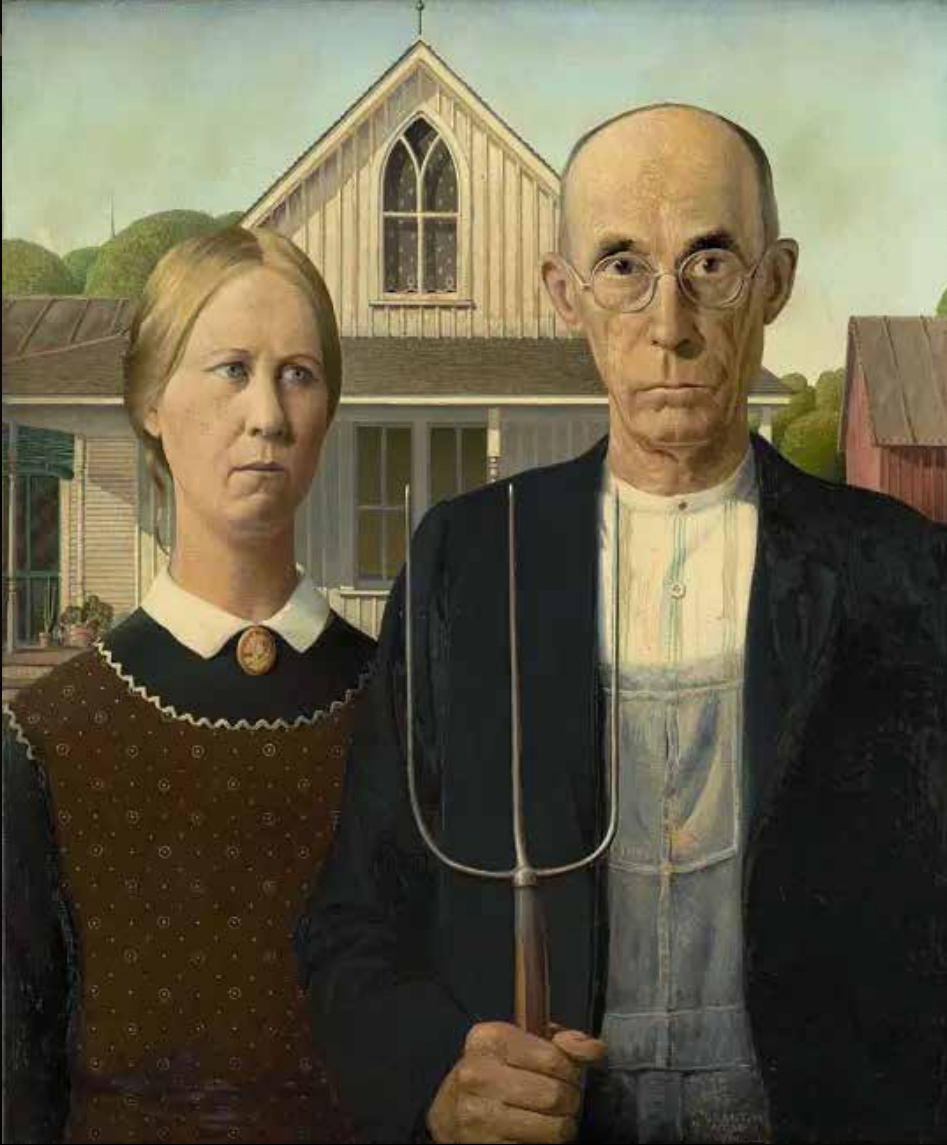
Çalışma saatleri süper. Onun dışında başta olan özgürlük alanı biraz değişti, ana akıma kaydı gibi hissediyorum.

Son olarak, bu yolda ilerlemek isteyen gençlere neler önermek istersiniz. Bu işin olmazsa olmazı nedir?

Çok sevin, çok sevin, çok sevin... Yani sevmiyorsanız, sıkılıyorsanız, içinizde en ufak bir şüphe varsa bırakın. Çok âşık olmanız lazım bu işe. Gerçekten âşık olmadan, sevmeden, tutkuyla bağlanmadan olmuyor bu iş. Çok sevin, çok âşık olun.

Bizi kabul edip sorularımıza içtenlikle cevap verdiğiniz için size çok teşekkür ediyoruz. Sahneniz, alkışınız çok olsun...

Ben teşekkür ederim, çok sağ olun. Görüşmek üzere...

Grant Wood, "American Gothic" ("Amerikan Gotiği"); 1930

Grant Wood'un "American Gothic" adlı tablosu, Amerikan taşra yaşamının simgesi haline gelmiş ve günümüzde Chicago Sanat Enstitüsü'nde sergilenen ikonik bir eserdir. Wood, kadın figür için ilk olarak annesini model almayı düşünse de, uzun süre ayakta kalamayacağından ötürü bu rolü kız kardeşine verir. Ona annesinin önlüğünü giydirir ve yaka iğnesini takar. Erkek figür ise sanatçının 62 yaşındaki dişişisidir.

Tablo, Amerikan kırsalına dair güçlü imgeler barındırır. Figürlerin duruşları ve ciddi yüz ifadeleri izleyicilere soğuk bir evlilik ya da yalnızlık temaları çağrıştırsa da, Wood bu kişileri bir baba ve kızı olarak resmetmiştir. Arka plandaki gotik tarzda penceresiyle dikkat çeken ev, bugün Iowa eyaletinde yer almakta ve turistlerin ilgi odağı olmayı sürdürmektedir.

ŞİİR

Görsen ŞAHİNOĞLU
© gorsensahinoglu

Sevmek

Yorulmak insanoğluna has, amenna.
Lakin, tam da bu yüzdendir,
yorulmadan sevmek, herkesin yapacağı iş değildir.
Ne kabuksuz yaraya benzer,
ne de silip yeniden yazmaya.
Hem tek tek görmek,
hem de hepsine bakmak gibi.
Suyu ne bardakta yarım ne de dökerek getirmeli.
Her şeyden de evveli,
ruhuna can, ölümüne derman gibi sevmeli.

Zuhal YORULMAZ

@lousalomeanders

Her Bitiş Yeni Bir Başlangıçtır

Hikâyenin sonunu hepimiz merak ederiz. Mutlu sonla biten hikâyeler daha iyi hissettirir. Ve bir hikâyenin sonu mutsuz sonla bitiyorsa o kitabı bir daha elimize almak zor gelir.

Her şey ne çabuk değişiyor. Eskiden insanlar selamlaşır, tokalaşır, birbirlerine günaydın der ve gülümserlerdi. Şimdi ise sokaktaki herkesin suratı asık. Gülümsemek şöyle dursun, borç para isteyecekmişsin gibi bakıp kaçıyorlar yanınızdan.

Sabahın yedisinde uyandım. Ve bugün işime biraz geç kaldım. Ayten Teyze ev sahibim. Kirayı sorup durdu yine. Ne zaman ödeyeceksin kızım? Benim de ödemelerim bekliyor. Seni geçen ay da idare ettim ama artık idare edemem diye söylendi durdu. İyi bir kadın aslında Ayten Teyze. Böyle kiram da kiram diye tutturduğuna bakmayın. Hastalanıp da işe gidemediğim zaman Ayten Teyze baktı bana. Bir de nasihat verdi elbette. Kendine hiç bakamıyorsun. İncecik giyiniyorsun. Bere takmıyorsun. Vitamin almıyorsun. Hep dondurulmuş gıdalarla besleniyorsun. Bağışıklığın düşük tabii, hemen hastalanıyorsun diye söylenip durdu, o gün ben bir yandan çorbamı içerken. Bugün de beni görünce kirayı hatırlayıverdi tabii. Geçen ay da zar zor vermiştim. İstanbul'da kiracı olmak kolay mı? Pandemiden sonra kiralar öyle bir arttı ki neye uğradığını şaşırırdı millet. Ev bulmak zor, evden çıkmak daha da zor. Mecburen dinledim Ayten Teyze'nin sitemlerini. Baktım iş uzayacak, işe geç kalıyorum, diyerek kaçtım hemen yanından. Biliyordum tabii, bunun iş dönüşü de vardı. Akşam benim geldiğimi anlar anlamaz dayanırdı yine kapıma. Borçlarından bahseder, hayat şartlarının pahalılığından dem vurur, sözü şu bizim kirayı ne zaman ödeyeceksin kızıma bağlardı. Üzülüyordum hâlimize, hem kendime hem de Ayten Teyze'ye. Tek geçim kaynağı, benden aldığı kira, bir de ölmüş eşinin emekli aylığıydı. Daha otuzunda vefat etmişti Himmet Abi, dediğine göre. O zamanlar Ayten Teyze de yirmi sekiz yaşında falanmış. Bir çocukla öylece tek başına kalakalmış. Eşinin babasından kalmış bu iki daire. Birinde kendi oturmuş, birinden de kira almış. Oğlu hayırsızın teki çıkmış. Kumar desen var. Karı kız desen var deyip dururdu Ayten Teyze. Bir de bunu sevgilisi dolandırmamış mı, internetten bulmuş kız. Kız paraya ihtiyacı var senin yanına gelmek için deyip duruyormuş. Ecnebi kız bizim enayiye bir güzel dolandırmış. Ayten Teyze'nin, en son bana geldi de ana, şu babamdan kalma evi benim üzerime yap, yakında gelin getireceğim sana dediği. Yok dedim yapmam. Bilmem mi ben malımı, ya kumara verecek ya karı kıza. Vermedim. O gün bugündür arayıp sormaz, hayırsız. Ee, kurt kocayınca kuzuların maskarası olurmuş. Şurada ölüp gitsem kimsenin haberi olmayacak kızım deyip de ağladığı, dün gibi hatırımdaydı. Yokluk gördüğü ve belki de kimsesiz olduğu için Ayten Teyze'yi çok seviyordum. Kirasını ödemeyi ben de en az onun kadar istiyordum ama yazarlık yaparak para kazanmak da malum, zor iş. Üstelik ben bu işten de

yeterince para kazanamıyorum. Hâliyle reklamcılık sektöründe çalışayım dedim. Arkadaşım vasıtasıyla girdim. O iş de pek yürümedi. Kadın olduğum için patronun asılmalarına mı katlansam, benden bir üst kıdemde diye bana patronluk taslayan, yaptığım işi beğenmeyen insanlarla mı uğraşsam, bilemedim. Bu ülkede kadın olmanın zor olduğunu bilirdim de insan yaşayınca daha iyi anlıyormuş bazı şeyleri. Bu işte fazla tutunamayacağımı anlayınca ayrılmaya karar verdim. Bir süredir de marketlerin, mağazaların açılışında maskotluk yapıyorum. Ekmek aslanın ağzında değil, artık midesinde olduğu için çalışmak zorundayım. Babadan kalma bir gelirim de olmadığı için ne iş bulsam, yok efendim ben üniversite okudum, yok yüksek lisansım var deyip burun kıvrımadan çalışıyorum. Üniversitede de İngiliz Dili ve Edebiyatı okudum. Hayalim, hep yazar olmaktı. Ama şartlar buna pek izin vermedi. Okulu bitirdikten sonra birkaç dergiye başvurdum. Geri dönen olmadı. Sonra öğretmenlik yapayım dedim. Ücretli öğretmenliğin de durumu malum. Ne sigortan tam yatıyor ne de bir güvencen var. Ücretler de bırakın kirayı, faturalarımı karşılamaya hiçbir şeye yetmiyor. Sonra çevirmenlik yapayım dedim, yaptım da. Ama tek çevirmenlikle de geçinemeyeceğimi anlayınca ee, önceki iş deneyimim de hüsrarla sonuçlandı, ben de maskotluk yapayım dedim. Çevirmenliğe yine devam ediyorum tabii, ek gelir olarak da maskotluk yapıyorum. İşimden memnunum. Çocuklar gelip fotoğraf çekiliyor. Sevdikleri kahramana dönüşmek beni de mutlu ediyor. Çocukları hep sevmişimdir. Anne olmayı çok isterdim. Ama artık bunun mümkün olmadığını biliyorum. Geçen seneye kadar mutlu bir ilişkim vardı. Daha doğrusu ben öyle olduğunu sanıyordum. İki yıldır birlikteydik Selim’le. Selim’le aynı reklam şirketinde çalışıyorduk. Orada tanıştık. Ben patron zorbalığına uğrayınca ayrıldım şirketten. Selim devam etti. İlk başlarda her şey çok güzeldi. Ama ilişkimiz bir yerden sonra çıkmaza girdi. Geçen yıl, dizimdeki ağrının artmasıyla doktora gitmeye karar verdim. Başta ne olduğunu anlamadım. Bir sürü test yapılmıştı. Feci durumdaydım. Yalnızdım. Selim’e o kadar çok ihtiyacım vardı ki defalarca aramama rağmen ulaşamadım. Doktor beni yanına çağırdığında ne olduğunu anlamaya çalışıyordum. Doktor üzgündü. Bir şeyler söyledi fakat ben anlamlandıramadım. Çok bilimsel konuşuyordu. Daha açık konuşur musunuz dedim ve kanser olduğumu öğrendim. Üçüncü evrede kanser. Şaka olduğunu düşündüm. Olmadığını doktorun yüzüne bakınca anladım. Nasıl oradan kalkıp eve geldiğimi hatırlamıyorum. Oralar ben de yok. Eve geldim ve oturdum. Şimdi ne yapacaktım? Daha otuzuma yeni girmiştim. Yapmak istediğim çok şey vardı. Yaşamak istiyordum. Anne olmak istiyordum. Bir gün eninde sonunda yazar olarak tanınacak ve kitaplarımı satışa sunacaktım. İmza günlerim olacaktı. Eşim ve çocuklarımla büyük bir evde yaşayacaktım. En az dört hayvanım olacaktı. İsimleri bile şimdiden hazırdı. Hem ben daha doğru dürüst yaşamadım bile. Hem de hiç yaşamadım. Ölemezdim. Bu mümkün değildi. Reddettim. İyileşeceğime dair içimde kocaman bir umut vardı. Kimse hasta olduğumu bilmemeliydi. Belki Selim’e söyledim. Evet, ona mutlaka söylemeliydim, o beni anlar bana destek olurdu.

Bazı fırtınalar seni
yok etmeye değil,
güçlendirmeye gelir.

Babam kesinlikle öğrenmemeliydi. Annemi de aynı hastalıktan kaybetmiştik ve babam bir acıyı daha kaldıramazdı. Sonunda Selim bana dönüş yaptı. İşlerinin çok yoğun olduğunu, telefonunun şarjının bittiğini söyledi. Onu eve çağırdım. Acil bir durum vardı ve hemen gelmeliydi. Selim, sesimin kötü olduğunu anladı. Ama telefonda konuşulacak bir konu değil, buraya gelebilir misin dedim, sana ihtiyacım var. Tamam dedi ve bir saat sonra evdeydi. Oturduk. Ve ona her şeyi söyledim. Doktorun anlattığı her şeyi. Çok üzüldü. Bir yanlışlık olabilir mi diye sordu. Aslında bu soruyu ben de düşündüm. Hatta öyle olmasını umdum. Hani Kemal Sunal'ın bir filmi vardı ya, öleceğini öğreniyordu ama dosyalar karışmıştı. O an bu aklıma gelince gülmek için kendimi zor tuttum. Fakat doktor çok ciddiye. Ve kemoterapiye acilen başlamam gerektiğini söylüyordu. Ameliyat için şu an riskli olduğunu, ilerleyen süreçte bakacağını söylüyordu. Söz konusu hayat, benim hayatımdı. Ama karar çoktan verilmişti. Selim, duydukları karşısında çok üzüldü. Bana sınıksız sarıldı. Bir süre doktora benimle gidip geldi. Sonra ise her şey değişti. Bir gün hastane çıkışı Selim'e sürpriz yapmak için evine gitmeye karar verdim. Yarın sevgilimin doğum günüydü. O deli gibi çalışıyordu. Bir haftadır birkaç kez telefonda konuşmuştuk. Yanıma gelemiyordu. Yoğunluktan. Bugün evde olacaktı. Ortak arkadaşlarımız vardı. İpek de onlardan biriydi. Ondan Selim'in evde olduğunu öğrendim ve sürpriz yapmaya karar verdim. Küçük bir pasta aldım. Bir gün önceden kutlamış olacaktım ama sonra büyük bir parti verecektik tüm dostlarımızla birlikte. Zile bastım. Kapının önünde elimde pastayla tüm ağırlarıma rağmen metanetle bekliyordum. Kapıyı daha önce görmediğim, tanımadığım genç bir kadın açtı. Buyrun dedi. Selim için geldim dedim, yanlış mı geldim acaba. Beni şöyle bir süzdü, doğru geldiniz dedi. Selim içeride, ben çağırayım. Siz kimsiniz dememe kalmadan kadın içeri girdi. Biraz bekledikten sonra Selim çıktı. Mahcup gibi bir hâli vardı. Neler oluyor diye sordum. Bu kadın da kim? Selim, biraz yürüyelim Aslı dedi. Ve beni dışarı çıkardı. Sonra her şeyi anlatmaya başladı. Meğer gördüğüm bu sarışın kadın, benim sevgilimin sevgilisiymiş. Uzun zamandır birliktelermiş. Benim hasta olduğumu öğrenince bana gerçeği söyleyememiş. Ama kız da bu durumdan şikâyet edip duruyormuş. Konuş diye. Bu yüzden bir haftadır yanıma gelmiyormuş. Nasıl söyleyeceğini bilememiş. Çok üzgünmüş. Özür diliyormuş benden. Onu affetmemi istiyormuş. Pislik, aşağılık herif! Bunca zamandır enayi yerine koyulduğuma mı üzüleyim, hastalığıma mı üzüleyim bilemedim. Elimde pasta yolun ortasında öylece kalakaldım. Selim, elimdeki pastayı şimdi fark etmişti. Suratı kıpkırmızı oldu. En azından utanabiliyor dedim içimden. Pastayı yere attım. Bana bunu nasıl yaparsın diye bağırdım. Selim panik oldu hemen. O utangaçlığı bir anda geçti. Bağıрма diye uyardı beni. İlişkimizin çok önceden bittiğini söyledi. Madem bitmişti, neden benimle hastanelere kadar geldin, yanımda olacağına söz verdin, beni sevdiğini söyledin evlenmek istediğini söyledin beni bırakmayacağını... Bana acıdığın için mi? Sen pisliğin tekisin dedim. Yalancı, aşağılık bir adamsın. Beni aldatıyormuşsun meğer! Yoğun olduğunun falan hepsi yalandı değil mi, hepsi o kızla birlikte olabilmek içindi. Ne diyeceğini bilemedi. Susması, gerçeğin ta kendisiydi. Gözlerime bakamıyordu. Daha fazla konuşacak bir şey yoktu. Zaten ayaklarımda derman kalmamıştı. Son gücümü de toplayarak oradan ayrıldım. Giderken Selim hiçbir şey demedi. Ben ise zor yürüyordum. Eve geldiğimde daha fazla kendimi tutamadım ve saatlerce ağladım. Ömür boyu ağlayamazdım. Sevgilim beni aldatmıştı. Ve ben yoluma devam etmek zorundaydım. Birkaç kez beni aradı. Fakat ben, telefonlarına cevap bile vermedim. Sonradan, arkadaşlarımdan öğrendiğime göre ortak dostlarımız ona sırtını dönmüş. Kız da bunu terk etmiş. İlahi adalet... Aslında ilahi adaletin bu kadar erken tecelli edeceği aklıma gelmezdi. Benim için Selim diye biri yoktu. O benden önce ölmüştü. Fiziki olarak değil elbet. Ama ölüydü benim için. Ve ben kendi kendime bu kadar çabuk pes edemezsin dedim. Yaşamalıyım, ne kadar ömrüm kaldıysa. Bu düşünceyle her şeye yeniden başladım. Bana zarar veren ve iyi gelmeyen her türlü ortamdan, insandan

uzak durdum. Meditasyon yapmaya başladım. Kendi küçük sığınağında, evimde yaşama sıkı sıkıya tutundum. Kemoterapi süreci berbat bir süreçti. Her gün ölmek için dua edip de ölmekten korktuğum bir güne merhaba diyordum. Ağrılarım çok fazla oluyordu. Ama umudumu yitirmiyordum. Nitekim tedavi işe yaradı ve tümör biraz da olsa kontrol altına alındı. Ameliyat günü yanımda sadece babam vardı. Ona da mecburen haber vermişim. Çünkü kimsenin beni böyle görmesini istemiyordum. Kimsenin benim yüzümden acı çekmesini ve ağlamasını istemiyordum. Babam zaten bu görevi kimseye bırakacak gibi görünmüyordu. Ağlamamak için kendini tutsa da gözleri kan çanağı gibiydi ve o gün kendimden nefret ettim. Babam zaten annemi kaybederek hayata küsmüştü. Bir de beni kaybederse hâli ne olurdu? Delirmesinden korktum. Ameliyat iyi geçti. Doktor birkaç güne taburcu edileceğimi söyledi. On gündür hastanedeydim. Ve kimseyle görüşememişim. Şimdi uzun zamandır müdavimi olduğum bu ortamdan çıkacağımı bilmek çok iyi geldi. Babam bana bakacaktı. Evi en steril şekle getirmişti. İlaçlarımı hiç aksatmadı. Üç ay boyunca bana bebek gibi baktı. Ve ben her kontrole gittiğimde durumumun daha da iyiye gittiğini öğrendim. Eski sevgilim iyileştiğimi duyunca bana yazdı. Ne kadar pişman olduğunu, aptallık ettiğini ve geri dönmek istediğini... Bense onu hemen engelledim. Sonra ona karşı içimde hiçbir şeyin kalmadığını anlayarak ona, hayatına devam etmesini, vicdan azabı çekmesine gerek olmadığını yazdım. İlişkimiz bitmişti kısacası, mutluluklar diliyordum daha birkaç ay önce ölmesini istediğim adama. Hayat ne kadar tuhaftı. Hastalığımda beni aldatan adama bile artık kin duymuyordum. Değişmişim. Belki de bu son şansımı ve onu kaybetmek istemiyordum. Bir gün bir dergide editörlük yapmaya başlayan arkadaşımın bir iş teklifi aldım. Yazar olmak hep hayalimdi ve bu benim için kaçınılmaz bir fırsattı. Hemen atladım. Buluştuk. Beni çalıştığı dergiye götürdü. Meğer blog yazarken benim bir yazıma denk gelmişler ve çok beğenmişler. Can Bey, derginin müdürüydü. Zamanında müdürlerden çok çekmişim. Bir korkmadım desem yalan olur. Ama hiç de beklediğim gibi biri değildi. Çok yakışıklı, uzun boylu, güzel konuşan ve aynı zamanda bakışlarında hüznü barındıran biriydi. Bakarken insanın içini gören insanlar vardır. Tıpkı onlar gibi biriydi. Gözleri çok güzeldi güzel ve yalnız... İşe kısa sürede başladım. Ortam tam benlikti. Suzan Abla, çaycıydı ve boş kaldığı zaman hemen örgüsünü çıkarır, örmeye başlardı. Ofis gibi bir yerde çalışıyorduk. Yazmak iyi geliyordu. Herkes birbirine yardımcı oluyordu. Ne ara oldu, nasıl oldu bilmiyorum ama aramızda henüz söze dökülmemiş bir sıcaklık oluştu Can'la. Özellikle benim masama geliyor diye düşünmeye başlamışım. Benimle sohbet etmeye çalışıyor. Fakat asla kişisel sınırları ihlal etmeden. Birkaç kere yemeğe çıktık ekipçe. Konuşurken ilgi alanlarımızın aynı olduğunu fark ettim. Onun da başından kötü bir ilişki geçmiş. Karısı onu en yakın arkadaşıyla aldatmış ve terk etmiş. Bir kızı varmış. Annesiyle görüşmüyorlarmış. Henüz beş yaşında, küçük bir kız. Boşanalı iki yıl olmuş. Ve Hazal, iki yıldır annesini görmüyormuş. Annesi, Hazal'ı terk edip yeni sevgilisiyle dünyayı geziyormuş. Zaten anne olmayı da hiç istememiş. Ayrılırken söylemiş hepsini Can'a. Bunları tabii, çok sonradan anlattı bana. Samimiyetimiz ilerleyince. Bazı şeyleri de sağdan soldan duydum. Eee, burası küçük bir ofis. Sırlar sonsuza kadar kapalı kapılar ardında kalamıyor maalesef. Çok üzüldüm duyduğum zaman. Arkadaşlığımız ilerleyince bu konuyla ilgili soru sormamaya çalıştım. Zaten o da daha fazlasını anlatmak istemiyordu. Bu konu onun hassas noktasıydı, ben de üstelemek istemedim. Benim de ilişkim aldatma yüzünden bitmişti. Ben de ona bilmesi gerektiği kadarını anlattım, fazlasını değil. Bu tür acılar paylaşıncı azalmıyordu. Daha çok hatırlanıyor, yara daha çok kanıyordu. Bilmediğim bir sebepten ötürü onu kendime yakın hissetmişim. Tanidikça yakınlığımızın sebebinin, yaşadığımız acılar olduğunu düşünmüştüm. Yine de tüm bunların ötesinde ona âşık olduğumu bilemezdim. Ben hep Selim'e âşık olduğumu sanmışım. Ama Can'ı tanıdikça aşkın ne olduğunu daha iyi anladım. Artık saklanacak, gizlenecek durumda değildik. Sevgiliydik. Neredeyse bir senedir bu dergide çalışıyordum, altı aydır düzenli ve sağlıklı bir ilişkiye sahiptim. Bana vakit ayıran, bahaneler uydurmayan bir erkekle birlikteydim. Birbirimizi seviyorduk. Ortak pek çok yönümüz vardı. İkimiz de şiir yazıyorduk. Ama benim şiirlerim onunkinden daha iyi olurdu. Tabii, bu benim sırrımdı. İyi bir babaydı. Şefkatli ve sevgi dolu. Hazal, başta çok sessiz bir çocuk gibi gelmişti bana. Fakat sonra birbirimizi tanıdikça, ısındıkça daha farklı oldu her şey. O bir anne istiyordu. Bir rol model. Beni annesi yerine koydu. Ben de bunu seve seve kabul ettim. Sanki onu ben doğurmuşum gibi hissettim. Onun annesi olması gereken kişi benmişim gibi. İyi anlaşmamız sevgilimi mutlu etti. Biz üç kişilik güzel bir aile olmuştuk. Ta ki kanserim yine nüksedene kadar. Sanırım artık yolun sonuna gelmişim. Bu defa benim için kurtuluş yoktu. Bunu biliyordum. İki yıldır her ânıma şükrettiğimi hatırlıyorum. Kızım yedi yaşına girmişti ve okula gidiyordu artık. Üzüntüm, onu yalnız bırakacak olmaktı. Onu ve Can'ı. Bir kez daha annesini kaybediyordu ve henüz bunun için çok küçüktü.

Dolu dolu yaşamaya çalıştım elimden geldiğince. Hatta bir kitabım bile çıktı. Bir ailem olmasını istemişim ve oldu. Evimizde iki köpek, bir kuş, bir de kedi vardı. Tam hayal ettiğim gibi... Otuz iki yıllık ömrümü iki yıla sığdırmışım. Gezdim. Sevdim. Anne oldum. Yazar oldum. Yemek yaptım ki mutfakta hiç iyi değilimdir. Yaşamak istedim. Yarın yokmuş gibi ve yaşadım da. Geriye dönüp baktığımda pişmanlığımın olmadığını görüyorum. Hayat pişman olmak için bile çok kısa. Tek güç sevgidir. Sevginin gücüne, bir toz bulutuna dönüştüğüm zaman bile inanıyor olacağım.

Umut Meriç BERBEROĞLU

© yazarumutmericberberoglu

Kırmızı Pabuçlar

İstanbul'un köhne sokaklarında, eski zamanlardan kalma bir dükkân vardı. Duvarda, yılların tozunu üzerinde taşıyan bir tabela asılıydı: "İhsan Usta - Terzi." Kimse bu dükkânı pek hatırlamaz, girmeyi düşünmezdi. Herkesin gözünden kaçan fakat mahallenin bilinmeyen tarihine dair en eski kayıtlardan biriydi bu yer. İçeride, her biri bir başka zamanın parçası olan giysiler, eski dikiş makineleri ve toprak rengi kumaşlar arasında bir yalnızlık vardı. Ancak bu yalnızlık, yılların yorgunluğunu taşıyan bir bilgelik barındırıyordu.

Elif, bir gün tesadüfen bu dükkânın önünden geçerken içeri giren bir başka kadını fark etti. Kadın, elinde uzun bir kumaş parçası, İhsan Usta'yla konuşarak içeri girmişti. Bir an durakladı ve o an, nehrin yakışıklı bir şekilde kıvrıldığı, eski taş binaların gölgesinde yavaşça geçerken bir şey çekti Elif'i. Dükkânın kapısının hemen yanında, pencereden dışarı sarkan bir çift kırmızı pabuç vardı. Parlak, kırmızı rugan pabuçlar... Diğer her şey gibi eski ama başka bir şekilde dikkatlice seçilmişti.

Elif, içine doğan o garip hissi hafifçe yutkundu. Evet, bu pabuçlar o eski İstanbul'a aitti ama bir o kadar da ona yabancıydı. Bir zamanlar, kadim İstanbul'un inceliklerini içinde barındıran bir adım atabilmek, onlara sahip olmak anlamına gelirdi. Peki ya şimdi? Şimdi, Elif'in gözleri pabuçlarda bir şeyler arıyordu; kaybolan zamanın, unutulmuş bir çağın izlerini.

Dükkânın kapısını itip içeri girdi. İhsan Usta, o sırada eski bir deriyi keserek elinden düşüren bir dikiş makinesinin başında çalışıyordu. Başını kaldırdı, Elif'e kısa bir bakış attı. "Hoş geldiniz," dedi, kelimelerinde yılların bilgeliği vardı. "Ne istiyorsunuz?"

Elif, gözlerini kırmızı pabuçlara dikip, "Bunlar... Ne kadar da eski ama bir o kadar da... Bir şeyler çağırıyor," diye fısıldadı.

İhsan Usta duraksadı. Bir an, yüzünde geçmiş hatırlayan bir gülümseme belirdi. "Onlar," dedi, "kaybolmuş zamanların hatırasıdır. Her biri birer anıdır. O anlar ki en uzak zamanlardan, bir yerlerden gelmişlerdir. Eğer onları giyersen geçmişin izlerini taşırsın. Bir adım atmak, bir ömre bedeldir."

Elif, tereddütle pabuçları eline aldı. İçinde bir uğultu vardı, sanki zamanın akışı durmuş, sadece o anın içindeki anlamı arıyordu. Kırmızı pabuçlar, onu geçmişin İstanbul'unda gezdiriyordu. O günlerin penceresinden bakınca bir yanda Bizans'ın, bir yanda Osmanlı'nın izlerini görmek mümkündü. O an Elif, her adımında tarihin derinliklerine doğru ilerliyordu.

İhsan Usta, bir süre sessizce Elif'i izledi. Ardından, "Zamanın içinde kaybolan her iz, yeniden bulunmayı bekler. Ama siz, bir iz değil, yeni bir adım atıyorsunuz. Geçmiş taşıyan ama geleceği şekillendiren bir adım," dedi.

Elif, ayağındaki kırmızı pabuçları çıkararak gözlerini yeniden dükkânın duvarlarına çevirdi. Gerçekten de geçmişin izleri sadece birer hatıra değil, geleceğe atılacak adımların da anahtarıydı. O eski İstanbul'a ait olan her şey, Elif'in içinde yeniden yeşermişti. Bir an, elleriyle pabuçları tutarak geçmişin izlerini geride bırakmaya karar verdi. Çünkü zaman, sadece ileriye doğru akar. Geriye bakmak bir kayıp değil, geçmiş öğrenmektir. Ancak her şey zamanla, İstanbul'un eski köşebaşlarında kaybolan bir hatıra olarak kalacaktı.

ŞİİR

Ozan ÇAYLAK

© ozan.caylak

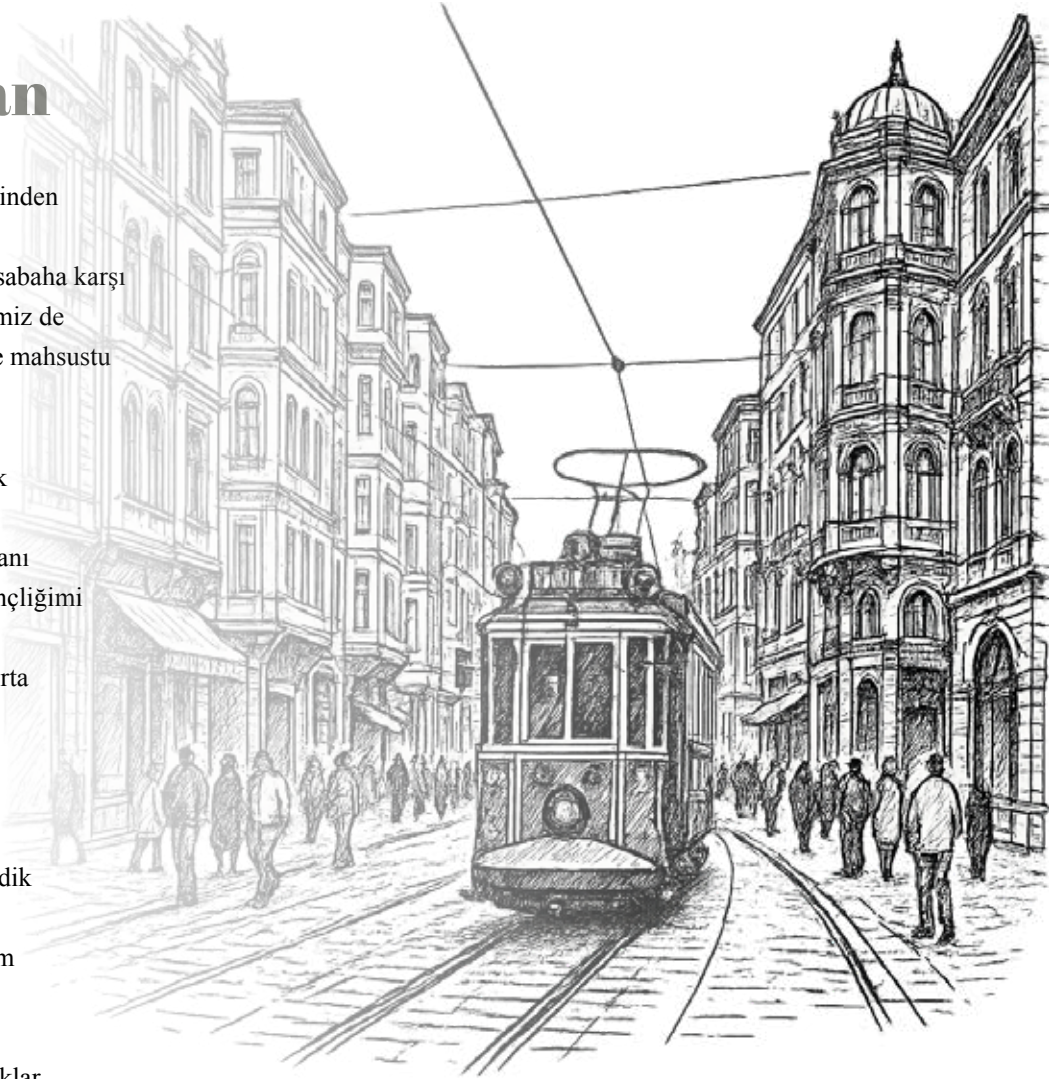
Yüksek Zaman

Beyoğlu'nda yüksek zamanların birinden
Bırakıverdık kendimizi
Gülmekten öldüğümüzü söylediler sabaha karşı
Evet doğruydu öldüğümüz, öleceğimiz de
Ancak ölüp ölüp dirilmek de bizlere mahsustu

Bir şairi andık doğum gününde
Ölümün en hüzünlü yanını konuştuk
Çocukluğuna verdik yaptıklarını
Şiirlerini okuduk tercüme ettik zamanı
Sonra ruhumda taşıdığım sarhoş gençliğimi
Çıkardım arka sokakların birinde
Çınlıçiplak düşündüm her şeyi ulu orta
Aklıma gelmeye razı
Ya da her geçen gün aklıma yatan

Biraz daha ileri gittik sonra
Bir sergide ömürlerden ömür beğendik
Atlar şaha kalktı faylar kırıldı
Etrafa dağıldı kırık dökük hayallerim
Ruhuna üflendi bir korkuluğun
Korkmadı bu sabah hiçbir şeyden
Çocukla çocuk olma denilen o çocuklar

Beyoğlu'nda yüksek zamanların birinden
Bırakıverdık kendimizi
Gülmekten öldüğümüzü
Söylediler sabaha karşı
Evet doğruydu öldüğümüz, öleceğimiz de
Ancak ölüp ölüp dirilmek de bizlere mahsustu

Ayşegül ÇELİK

Londra Grisi

Bir adam hayal ediyorum. Hayır, bir adam değil, aslında seni hayal ediyorum.

Yüzün net. Tavırların. Sensin bu. Seni kaybolduğun boşlukta görebiliyorum. O kafedesin. Kahverengi kiremit duvarlı. Köşedeki masadasın, cam kenarında. Dışarıdan da görebiliyorum seni. Bazen ayaktasın bazen yerine oturuyorsun. Uzun, krem kahve mantonun cebinde bir şeyler arıyorsun şimdi de. Sanki bir sigara çıkarıp yakacakmışsın gibi... Ama biliyorum ki sigara içmiyorsun. Bir mendil çıkarıyorsun cebinden, gözlük camlarını silmek için. Gözlüklerinden vazgeçmiyorsun. Neden tutunduğunu bilmiyorum onlara. Bir şeyden kopmamak için belki. Bendeysen çocukluk yanınla bir bağ oluşturuyor. O meraklı ve sinirli çocuk. Aksi bir çocukmuşsun. Daha yumuşak olan yönünü bastırmak içindir belki. Belki de o yumuşak tarafına sinirlisin.

O çocuğu görüyorum bir süredir sende. Fakat aksi olan tarafı değil, tüy gibi hafif olan ve dağılmak üzere gibi duran o yanını. Yerine oturuyorsun. Bir İngiliz gazetesi var elinde. Okumuyorsun. Elinde tutuyor, bir o yana bir bu yana koyuyorsun. Kahven geliyor sonra. Kahvenle oyalanıp biraz sakinleşiyorsun sanki. Düşüncelisin hâlâ fakat daha sakinsin. Sakince düşünüyorsun bu sefer. Neden bu kadar dalgın olduğunu anlamaya çalışıyorum. Belki başka bir ülkede yeni bir hayata başlamanın tedirginliği bu. Nelerle karşılaşacağının bilinmezliği, geride bıraktıklarının huzursuz özlemi...

Belki de yeni kaybettiğin babanı düşünüyorsun. Söylemek istediğin şeyleri söyleyememiş olmanın verdiği tıkanıklık. Aniden vedalaşmak zorunda kalmak... Hem de hiç tahmin etmediğin bir anda. Ertelemediğin konuşmalar var mı diye düşünüyorsun. Yok. Fakat ani bir gidiş kursakta bazı kelimelerin dizildiği hissini bırakıyor. Keşke bilseydin tekrar karşılaşma şansınızın olmadığını, o zaman söyleyecek son sözler bulurdun. Boğazındaki bu yumru çözüldü o zaman. Seni böyle dalgın ve üzüntülü görmek içimde bir yerleri sızlatıyor.

Gülümsedin hafifçe. Belki de ben aklına geldim. Seni gülümseten şeyin ben olmamı dilerdim. Hayal mi kurdun yoksa, şimdi karşı sandalyende oturduğum hayalini. Como'nun kenarındaki o insanın aklını başından alan, duvarlarından mavili morlu çiçeklerin sarktığı otelde aklına ben gelmişim. O renk cümbüşünden ne kadar zevk alacağımı biliyordun. Nasıl bir ceylan gibi önünde sekeceğimi o mutlulukla... Ve sen de bana türlü zevkler tattırmak isteyecektin. Çiçeklerin mavi morluğu ve gün batımının alacası içinde hayali bir derinlikte kaybolacaktık. Gönderdiğin fotoğraf ve "Şimdi burada seninle olsaydık..." cümleden anlamıştım neler arzuladığımı.

Como Gölü'nün kıyısında, o şatodan bozma otelde değiliz. Sen Londra'da gri ve kahverengiler içindesin. Bense dünyanın başka bir noktasında, seni gitmediğin bir kafede, giymediğin uzun palton ve gözlüklerinle hayal ediyorum.

Şiir

Ezgi Ülkü AYKUT

© ezgi_ulk_aykut

Varoluşun Sessiz Ahengi

Gece, yankılarla dokunurken ruhuma,
İçimdeki ben, bekleyişin dingin kıyısında.
Ne hayali ışıklar ne boş düşlerin yankısı,
Sadece varoluşun sessiz ahengi;
Bir denge, bir düzen, sonsuz bir uyum.

Hayat, bir yudum tat gibi mi?
Elbette.
Buruk, ama bir o kadar samimi.
Saf, ama göz kamaştırıcı bir netlikte.
Her anında saklı bir derinlik,
Dilimde bıraktığı iz; unutulmaz bir zaman.
Hikâyeleriyle yankılanan bir ezgi,
Kâinatın nabzında atan bir melodi.

Kadehten yükselen ince esintiler,
Bir sohbetin sırrına nefes katan,
Kelimleri susturmayan, ama tamamlayan,
Bir fısıltı; belki unutulmuş bir hatırlayış.
Ve işte bu tat,
Her bakışta yeniden kurulmalı.
Tezgâhtaki çizgiler gibi,
Hep kendini hatırlatmalı.

Gece, yine geldi.
Kendi sessizliğiyle sorularımı sardı.
Ve cevabımı verdi:
“Hayat, hatırlanası detaylardan ibaret.”
Bu detaylarda kaybolmak,
Ve o kayboluşta kendini bulmak,
Tadını bulanların sırrıdır.

KEDİLER BATAKLIĞI'NDA...

Yazan **MARINA CARR**

Çeviren **GÜLŞEN SAYIN**

Yöneten **CANSU CANASLAN**

**ILGAZ KAYA KAAN SONGÜN MAYA GÜLER MELİSSA YILDIRIMER NAGİHAN GÜRKAN
PINAR TUNCEGİL SELEN KURTARAN ŞEVKET SUHA TEZEL YASİN ÖZCAN YILMAZ GÖKGÖZ**

Yönetmen Yardımcısı **İLAYDA ERDİNÇ** Sahne & Kostüm Tasarımı **CEMRE BULAK** Işık Tasarımı **UTKU KARA**
Müzik Tasarımı **VEHİ CAN UYAROĞLU** Afis & Görsel İletişim Tasarımı **KÜBRA ÖZKAN** Oyun Fotoğrafları **SEDEF TURUNÇ**
Vakalet **İLKUR ÇAYIR** Asistanlar **GÜNSU AKÇATEPE, HASAN ÇINAR ÖRNEK, ÖZNUR ÇAKIR** Yapım **NUSHU TİYATRO**

nushu

ASMALI
SAHNE

www.babicandles.com

Düş Art[®]
OKUR
YAZAR
ÇİZER
PLATFORMU